

Годишен доклад за дейността
Доклад на независимия одитор
Финансов отчет

Топлофикация София ЕАД

31 декември 2023 г.

| топлофикация
софия ЕАД

Топлина в твоя дом!

Съдържание

	Страница
Годишен доклад за дейността, декларация за корпоративно управление и нефинансова декларация	-
Доклад на независимия одитор	-
Отчет за финансовото състояние	1
Отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход	3
Отчет за промените в собствения капитал	4
Отчет за паричните потоци	5
Пояснения към финансовия отчет	6

Отчет за финансовото състояние

Активи	Пояснение	31 декември 2023 хил. лв.	31 декември 2022 хил. лв.
Нетекущи активи			
Имоти, машини и съоръжения	6	1 447 174	1 333 745
Нематериални активи	7	665 592	652 806
Инвестиционни имоти	8	1 596	1 642
Дългосрочни финансови активи	9	665	665
Нетекущи активи		2 115 027	1 988 858
Текущи активи			
Материални запаси	11	28 725	26 442
Търговски вземания	12	237 741	225 055
Други вземания	13	49 477	48 423
Данъчни вземания	14	7 229	887
Пари и парични еквиваленти	15	3 300	5 489
Текущи активи		326 472	306 296
Общо активи		2 441 499	2 295 154

Съставил: _____
/Пламен Иванов/

Изпълнителен директор: _____
/Александър Александров/

Председател на Управителния съвет: _____
/Ивайло Епитропов/

С одиторски доклад

Грант Торнтон ООД
Одиторско дружество, рег. № 032

Марий Апостолов
Управител и регистриран одитор,
отговорен за одита

Ейч Ел Би България ООД
Одиторско дружество, рег. № 017

Стойчо Милев Стоян Стоянов
Управител Регистриран одитор,
отговорен за одита

Отчет за финансовото състояние (продължение)

Собствен капитал и пасиви	Пояснение	31 декември 2023 хил. лв.	31 декември 2022 хил. лв.
Собствен капитал			
Акционерен капитал	16	107 649	107 649
Общи резерви		10 765	10 765
Резерв от преоценка на нефинансови активи		1 314 197	1 208 469
Резерв от преоценки по планове с дефинирани доходи		(5 852)	(5 666)
Натрупана загуба		(873 860)	(786 107)
Общо собствен капитал		552 899	535 110
Пасиви			
Нетекущи пасиви			
Пенсионни задължения към персонала	17.2	4 690	8 699
Дългосрочни заеми	18	620 695	723 572
Получени безвъзмездни средства по програми	21	50 415	51 870
Отсрочени данъчни пасиви	10	119 063	107 331
Нетекущи пасиви		794 863	891 472
Текущи пасиви			
Пенсионни и други задължения към персонала	17.2	19 050	12 474
Краткосрочни заеми	18	176 944	173 735
Търговски задължения	19	843 512	567 737
Други задължения	20	51 284	110 019
Получени безвъзмездни средства по програми	21	1 437	3 749
Данъчни задължения	22	1 510	858
Текущи пасиви		1 093 737	868 572
Общо пасиви		1 888 600	1 760 044
Общо собствен капитал и пасиви		2 441 499	2 295 154

Съставил: _____
/Пламен Иванов/

Изпълнителен директор: _____
/Александър Александров/

Председател на Управителния съвет: _____
/Ивайло Епитропов/

С одиторски доклад

Грант Торнтон ООД
Одиторско дружество, рег. № 032

Марий Апостолов
Управител и регистриран одитор,
отговорен за одита

Ейч Ел Би България ООД
Одиторско дружество, рег. № 017

Стойчо Милев Стоян Стоянов
Управител Регистриран одитор,
отговорен за одита

Отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за годината, приключваща на 31 декември

	Пояснение	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Приходи от продажби	23	1 136 248	1 043 542
Други приходи	24	36 049	26 896
Приходи от финансираня	21	6 545	176 021
Нетен ефект от обезценка на финансови активи	9, 12, 13	(15 940)	(15 449)
Разходи за материали	25	(764 876)	(1 133 667)
Разходи за външни услуги	26	(36 767)	(31 898)
Разходи за персонала	17.1	(103 002)	(82 604)
Амортизация и обезценка на нефинансови активи	6, 7, 8	(43 653)	(37 543)
Капитализирани разходи за придобиване на активи		637	3 053
Други разходи	27	(267 568)	(263 441)
Загуба от оперативна дейност		(52 327)	(315 090)
Финансови разходи	28	(36 004)	(37 683)
Загуба преди данъци		(88 331)	(352 773)
(Разходи за)/ приходи от данъци върху дохода	29	(30)	229
Загуба за годината		(88 361)	(352 544)
Друг всеобхватен доход:			
Компоненти, които не се рекласифицират в печалбата или загубата:			
Преоценка на нефинансови активи		117 230	208 718
Данък върху дохода, отнасящ се до преоценка на нефинансови активи		(11 723)	(20 872)
Преоценки на задълженията по планове с дефинирани доходи		(207)	(1 888)
Данък върху дохода, отнасящ се до преоценки на задълженията по планове с дефинирани доходи		21	189
Друг всеобхватен доход за годината, нетно от данъци		105 321	186 147
Общо всеобхватен доход за годината/ (Общо всеобхватна загуба за годината)		16 960	(166 397)

Съставил: _____
/Пламен Иванов/

Изпълнителен директор: _____
/Александър Александров/

Председател на Управителния съвет: _____
/Ивайло Епитропов/

С одиторски доклад

Грант Торнтон ООД
Одиторско дружество, рег. № 032

Марий Апостолов
Управител и регистриран одитор,
отговорен за одита

Ейч Ел Би България ООД
Одиторско дружество, рег. № 017

Стойчо Милев Стоян Стоянов
Управител Регистриран одитор,
отговорен за одита

Отчет за промените в собствения капитал за годината, приключваща на 31 декември

Всички суми са представени в хил. лв.

	Акционерен капитал	Общи резерви	Резерв от преоценка на нефинансови активи	Резерв от преоценки по планове с дефинирани доходи	Натрупана загуба	Общо собствен капитал
Салдо към 1 януари 2023 г.	107 649	10 765	1 208 469	(5 666)	(786 107)	535 110
Загуба за годината	-	-	-	-	(88 361)	(88 361)
Друг всеобхватен доход	-	-	105 507	(186)	-	105 321
Общо всеобхватен доход за годината	-	-	105 507	(186)	(88 361)	16 960
Прехвърляне на преоценка в неразпределената печалба и други изменения	-	-	221	-	608	829
Салдо към 31 декември 2023 г.	107 649	10 765	1 314 197	(5 852)	(873 860)	552 899

Всички суми са представени в хил. лв.

	Акционерен капитал	Общи резерви	Резерв от преоценка на нефинансови активи	Резерв от преоценки по планове с дефинирани доходи	Натрупана загуба	Общо собствен капитал
Салдо към 1 януари 2022 г.	107 649	10 765	1 021 334	(3 967)	(434 353)	701 428
Загуба за годината	-	-	-	-	(352 544)	(352 544)
Друг всеобхватен доход	-	-	187 846	(1 699)	-	186 147
Общо всеобхватна загуба за годината	-	-	187 846	(1 699)	(352 544)	(166 397)
Прехвърляне на преоценка в неразпределената печалба и други изменения	-	-	(711)	-	790	79
Салдо към 31 декември 2022 г.	107 649	10 765	1 208 469	(5 666)	(786 107)	535 110

Съставил: _____
 /Пламен Иванов/

Изпълнителен директор: _____
 /Александър Александров/

Председател на Управителния съвет: _____
 /Ивайло Епитропов/

С одиторски доклад

Грант Торнтон ООД
 Одиторско дружество, рег. № 032

Марий Апостолов
 Управител и регистриран одитор, отговорен за одита

Ейч Ел Би България ООД
 Одиторско дружество, рег. № 017

Стойчо Милев Стоян Стоянов
 Управител Регистриран одитор, отговорен за одита

Отчет за паричните потоци за годината, приключваща на 31 декември

Пояснение	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Оперативна дейност		
Постъпления от клиенти	703 566	989 756
Плащания към доставчици	(496 712)	(853 013)
Плащания към персонал и осигурителни институции	(100 461)	(81 024)
Други парични потоци, нетно	(13 100)	20 987
Нетен паричен поток от оперативна дейност	93 293	76 706
Инвестиционна дейност		
Придобиване на имоти, машини и съоръжения	(65 694)	(38 843)
Придобиване на нематериални активи	(260)	-
Нетен паричен поток от инвестиционна дейност	(65 434)	(38 843)
Финансова дейност		
Плащания по получени заеми	(15 527)	(37 592)
Плащания по лизингови договори	(33)	(16)
Плащания на лихви	(14 488)	(6 723)
Нетен паричен поток от финансова дейност	(30 048)	(44 331)
Нетна промяна в пари и парични еквиваленти	(2 189)	(6 468)
Пари и парични еквиваленти в началото на годината	5 489	11 964
Загуба от валутна преоценка на пари и парични еквиваленти, нетно	-	(7)
Пари и парични еквиваленти в края на годината	3 300	5 489

Съставил: _____
/Пламен Иванов/

Изпълнителен директор: _____
/Александър Александров/

Председател на Управителния съвет: _____
/Ивайло Епитропов/

С одиторски доклад

Грант Торнтон ООД
Одиторско дружество, рег. № 032

Марий Апостолов
Управител и регистриран одитор,
отговорен за одита

Ейч Ел Би България ООД
Одиторско дружество, рег. № 017

Стойчо Милев Стоян Стоянов
Управител Регистриран одитор,
отговорен за одита

Пояснения към финансовия отчет

1. Обща информация и предмет на дейност

Основната дейност на Топлофикация София ЕАД се състои в Производство и пренос на топлинна енергия, производство на електрическа енергия и други дейности, обслужващи основните дейности. Дружеството е регистрирано в Търговския регистър с ЕИК 831609046.

Дружеството е регистрирано като акционерно дружество в Република България. Седалището и адресът на управление на Дружеството е Република България, гр. София, район Красно село, ул. Ястребец № 23 Б.

Дружеството осъществява дейността си чрез Централно управление и четири топлофикационни райони (ТР), които нямат статут на отделни юридически лица: ТР София, ТР София Изток, ТР Земляне и ТР Люлин.

Дружеството притежава следните ключови лицензии, във връзка с осъществяваната от него дейност:

- Производство на топлинна енергия - Лицензия № Л-031-02/15.11.2000 г., изменена с решение № И1-Л-031-02/13.06.2005 г. и № И2-Л-031/29.03.2010 г. и № И8-Л-032/25.09.2020 г. на КЕВР;
- Производство на топлинна и електрическа енергия – Лицензия № Л–032-03/15.11.2000 г., изменена с решение № И3-Л-032/10.10.2011 г.; № И4-Л–032/28.08.2015 г. и № И5-Л–032-05/22.12.2015 г. и № И6-Л-032 от 21.06.2016 г. И7-Л-032/28.02.2019 г., и № И8-Л-032/25.09.2020 г. на КЕВР;
- Пренос на топлинна енергия – Лицензия №Л-033-05/15.11.2000 г., изменена с решение № И1-Л-033-05/23.04.2007 г. и № И2-Л-033/12.12.2011 г. № И8-Л-032/25.09.2020 г. на КЕВР;
- Търговия с електрическа енергия - № Л–648/27.04.2016 г.;
- Търговия с природен газ - № Л-56115 от 28.09.2021 г.;
- Удостоверение за регистрация № Р-34-4/19.05.2022 г. за вписване в публичния регистър на Министерството на икономиката, енергетиката и туризма за извършване на услугата дялово разпределение с уреди Siemens, Sensus, Apator, Qundis.

Към 31 декември 2023 г., системата на управление на Дружеството е двустепенна, състояща се от:

Управителен съвет в следния състав:

- Александър Славчев Александров – изпълнителен директор;
- Ивайло Ивов Епитропов – председател на Управителния съвет;
- Лъчезар Иванов Чотов – заместник председател на Управителния съвет.

Надзорен съвет в следния състав:

- Сашо Петров Чакалски – председател на Надзорния съвет;
- Милена Стайкова Ценова– заместник председател на Надзорния съвет;
- Валентин Георгиев Терзийски – член на Надзорния съвет.

Към 31 декември 2023 г. Дружеството се представлява от изпълнителния директор – Александър Александров и председателя на Управителния съвет – Ивайло Епитропов, само заедно.

Броят на персонала към 31 декември 2023 г. е 2 221 души.

Едноличен собственик на Дружеството е Столична община.

2. Изявление за съответствие с МСФО и прилагане на принципа за действащо предприятие

2.1. Изявление за съответствие с МСФО, приети от ЕС

Финансовият отчет на Дружеството е съставен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от Европейския съюз (МСФО, приети от ЕС). По смисъла на параграф 1, точка 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството, приложим в България, терминът „МСФО, приети от ЕС“ представляват Международните счетоводни

стандарти (МСС), приети в съответствие с Регламент (ЕО) 1606/2002 на Европейския парламент и на Съвета.

Ръководството носи отговорност за съставянето и достоверното представяне на информацията в настоящия финансов отчет.

2.2. Прилагане на принципа за действащо предприятие

Финансовият отчет е съставен при спазване на принципа на действащо предприятие, като са взети предвид възможните ефекти от международната обстановка, свързана с военната инвазия на Руската Федерация в Украйна.

За годината приключваща на 31 декември 2023 г., Дружеството отчита загуба в размер на 88 361 хил. лв. Към същата дата натрупаната загуба на Дружеството възлиза на 873 860 хил. лв., а текущите му пасиви превишават текущите активи със 767 265 хил. лв.

Тези обстоятелства показват наличието на значителна несигурност, която може да породи съществено съмнение относно възможността на Дружеството да продължи да функционира като действащо предприятие без подкрепата на едноличния акционер и други източници на финансиране.

От друга страна Дружеството отчита положителен паричен поток от оперативна дейност възлизащ на 93 293 хил. лв. Собственият капитал превишава вписания с 445 250 хил. лв.

Ръководството е предприело следните по-значими мерки за подобряване на финансовото състояние на Дружеството:

- На 3 май 2023 г. беше подписано Допълнително споразумение към сключено през септември 2022 г. Тристранното споразумение между Дружеството, Булгаргаз ЕАД и Фонд Сигурност на електроенергийната система, в резултат на което ще продължи директното изплащане към Булгаргаз ЕАД на 80% от премията по чл. 33а от ЗЕ и през следващия регулаторен период – от 01.07.2023 г. до 30.06.2024 г. Допълнителното споразумение продължава предприетите мерки от страна на ръководството на Дружеството за навременно обслужване на дълга за природен газ и оказва положително влияние върху ликвидния риск с оглед на факта, че гарантира предвидими и сигурни постъпления към основния кредитор. През 2024 г. Дружеството има планира да продължи срока на валидност на тристранните споразумения, със съдействието на патрънорите си.
- Ръководството на Дружеството поддържа редовна комуникация и открит диалог с Булгаргаз ЕАД относно възможностите за обслужване на текущите задължения, като ежесечно се изпраща актуализирана тримесечна прогноза за директните плащания и очакваните погасяванията по действащото тристранно споразумение
- На 19 юли 2023 г. Дружеството сключи ново тристранно споразумение с Български енергиен холдинг ЕАД и Фонд Сигурност на електроенергийната система, за новия регулаторен период, по силата на което до 30 юни 2024 г. се предвижда да бъдат погасени задължения към холдинга в прогнозен размер от 108 384 хил. лв.
- Дружеството е включило в инвестиционната си програма изпълнение на проекти, които да гарантират повишаване на ефективността при производството и преноса на топлинна енергия и ефективността при комбинираното производство на топлинна и електрическа енергия. Дружеството е предприело мерки за увеличение на интензитета на рехабилитация на топлопреносната мрежа. Основният акцент в топлоизточниците е проектът за „Модернизация на турбогенератор ТГ-3 в ТЕЦ „София-Изток“ с нова противоналегателна турбина“. С включването си в енергийната система на България новият агрегат допринесе за сигурността на услугата през отоплителния сезон, като въвеждането му в експлоатация повиши значително както ефективността от производството на топлинна и електроенергия, така и качеството на услугите към крайните потребители.
- Дружеството провежда политика на оптимизиране на разходите, материалните запаси и други елементи на оборотния капитал.

Ръководството счита, че въз основа на направените прогнози за бъдещото развитие на Дружеството и предприетите мерки, както и поради продължаващата финансова подкрепа от собствениците ще успее да продължи своята дейност и да погасява своите задължения, без да се продават активи и без да се предприемат съществени промени в неговата дейност.

3. Нови или изменени стандарти и разяснения

3.1. Нови стандарти, изменения и разяснения на съществуващи стандарти към 1 януари 2023 г.

Дружеството е приело следните нови стандарти, изменения и разяснения на МСФО, издадени от Съвета по международни счетоводни стандарти и одобрени от ЕС, които са в сила за финансовия отчет на Дружеството за годишния период, започващ на 1 януари 2023 г., но нямат съществено влияние върху финансовите резултати или финансовото състояние на Дружеството:

- МСФО 17 Застрахователни договори в сила от 1 януари 2023 г., приет от ЕС;
- Изменения в МСФО 17 Застрахователни договори: Първоначално прилагане на МСФО 17 и МСФО 9 – Сравнителна информация в сила от 1 януари 2023 г., приети от ЕС;
- Изменения в МСС 1 Представяне на финансовите отчети, МСФО Изявления за приложение 2: Оповестяване на счетоводни политики, в сила от 1 януари 2023 г., приети от ЕС;
- Изменения в МСС 8 Счетоводна политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки: Определение на счетоводни приблизителни оценки, в сила от 1 януари 2023 г., приети от ЕС;
- Изменения в МСС 12 Данъци върху дохода: Отсрочени данъци свързани с активи и пасиви произтичащи от единични транзакции в сила от 1 януари 2023 г., приети от ЕС;
- Изменения в МСС 12 Данъци върху дохода: Международна данъчна реформа - примерни правила от втори стълб, в сила от 1 януари 2023 г., приети от ЕС

3.2. Стандарти, изменения и разяснения, които все още не са влезли в сила и не се прилагат от по-ранна дата от Дружеството

Към датата на одобрение на този финансов отчет са публикувани нови стандарти, изменения и разяснения към съществуващи вече стандарти, но не са влезли в сила или не са приети от ЕС за финансовата година, започваща на 1 януари 2023 г., и не са били приложени от по-ранна дата от Дружеството. Ръководството очаква всички стандарти и изменения да бъдат приети в счетоводната политика на Дружеството през първия период, започващ след датата на влизането им в сила. Информация за тези стандарти и изменения е представена по-долу.

Към датата на одобрение на тези финансови отчети са издадени някои нови стандарти, изменения и разяснения на съществуващите стандарти, но не са влезли в сила или не са приети от ЕС за финансовата година, започваща на 1 януари 2023 г., и не са били приложени по-рано от Дружеството. Не се очаква те да имат съществено влияние върху финансовите отчети на Дружеството. Ръководството очаква всички стандарти и изменения да бъдат приети в счетоводната политика на Дружеството през първия период, започващ след датата на влизането им в сила. По-долу е даден списък с промените в стандартите:

- Изменения в МСС 1 Представяне на финансови отчети: Класификация на пасивите като текущи и нетекущи, в сила от 1 януари 2024 г., приети от ЕС;
- Изменения в МСС 1 Представяне на финансови отчети: Нетекущи пасиви, обвързани с финансови показатели, в сила от 1 януари 2024 г., приети от ЕС
- Изменения в МСФО 16 Лизинг: Задължение по лизинг при продажба и обратен лизинг в сила не по-рано от 1 януари 2024 г., приети от ЕС;
- Изменения в МСС 7 Отчет за паричните потоци и МСФО 7 Финансови инструменти: Оповестявания: Споразумения за финансиране на доставчици, в сила от 1 януари 2024 г., все още не са приети от ЕС;
- Изменения в МСС 21 Ефекти от промените в обменните курсове: Липса на конвертируемост, в сила от 1 януари 2025 г., все още не са приети от ЕС.

4. Съществена информация за счетоводната политика

4.1. Общи положения

Най-значимите счетоводни политики, прилагани при изготвянето на този финансов отчет, са представени по-долу.

Финансовият отчет е изготвен при спазване на принципите за оценяване на всички видове активи, пасиви, приходи и разходи съгласно МСФО. Базите за оценка са оповестени подробно по-нататък в счетоводната политика към финансовия отчет.

Следва да се отбележи, че при изготвянето на представения финансов отчет са използвани счетоводни оценки и допускания. Въпреки че те са базирани на информация, предоставена на ръководството към датата на изготвяне на финансовия отчет, реалните резултати могат да се различават от направените оценки и допускания.

4.2. Представяне на финансовия отчет

Финансовият отчет е представен в съответствие с МСС 1 „Представяне на финансови отчети“.

Дружеството представя отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход в единен отчет.

В отчета за финансовото състояние се представят два сравнителни периода, когато Дружеството прилага счетоводна политика ретроспективно, преизчислява ретроспективно позиции във финансовия отчет или прекласифицира позиции във финансовия отчет и това има съществен ефект върху информацията в отчета за финансовото състояние към началото на предходния период.

Дружеството е приело да представя два сравнителни периода във всички случаи с цел осигуряване на последователност в представянето за всяка година.

В случаите, в които има корекции по отношение на класифицирането на елементите на финансовите отчети, съответните сравнителни данни също са били рекласифицирани с оглед осигуряването на сравнимост между отчетните периоди като с цел постигане на представяне във финансовия отчет, даващо по-уместна информация за ефекта от операции и други събития или условия върху финансовото състояние на Дружеството.

През 2023 г. Дружеството се променя представянето на отсрочените данъчни активи и пасиви, отнасящи се до някои от лизинговите договори поради промените в МСС 12 „Данъци върху доходите“, в сила от 1 януари 2023 г. Ефектът върху от промените в МСС 12 е несъществен за Дружеството.

4.3. Въпроси, свързани с климата

Дружеството представя информация по въпроси, свързани с климата, отчитайки това докладване като дългосрочен ангажимент, който да развива и задълбочава в бъдеще.

Законодателството, регулаторните органи, контрагентите на Дружеството и потребителите на нефинансова информация отделят голямо внимание на изменението на климата. Европейският Съюз прие Европейската зелена сделка за преход към по-устойчива икономическа и финансова система, а през следващите години подробните изисквания за отчитане на изменението на климата ще станат приложими като част от европейските стандарти за отчитане на устойчивостта съгласно предстоящата Директива относно отчитането на предприятията във връзка с устойчивостта.

В допълнение, рисковете, предизвикани от климатичните промени, могат да имат бъдещи неблагоприятни последици за бизнес дейностите на Дружеството. Тези рискове включват рискове, свързани с прехода (напр. регулаторни промени и рискове, свързани с репутацията) и физически рискове.

Дружеството следва политика по опазване на околната среда и предотвратяване и контрол на замърсяването, която се състои в:

- Стремех към ефективно потребление на ресурси произтичащо от консумацията електрическа и топлинна енергия, вода, горива, материали и др.
- При необходимост, осъществяване на превантивни мероприятия за недопускане на замърсяване на околната среда.
- Полагане на усилия за намаляване до минимум отпадъците.
- Стремех към дигитализация на документооборота и снижаване количеството използвана на хартия.
- Осигуряване на достатъчно информация и инструктажи на служителите, свързани с опазването на околната среда.
- Полагане на усилия за предотвратяване на аварии, които могат да увредят човешкото здраве и околната среда.
- Стремех към спазване на всички закони и правила, както и вътрешните разпоредби, приети от Дружеството, насочени към опазване на околната среда.

Като член на Европейския съюз (ЕС) Република България има редица задължения по законодателния пакет "Климат&Енергетика". Системата за търговия с емисии на ЕС е в основата на стратегията на ЕС за намаляване на емисиите на ПГ от промишлеността и енергийния сектор

- Дружеството е участник в Схемата за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на ЕС (ЕСТЕ), въведена с Директива 2003/87/ЕО. Това обстоятелство е свързано с изпълнението на голям брой задължения, които формират цял сектор в политиката по климата и при чието изпълнение страната ни следва да постигне баланс между интересите на индустрията и амбициозните цели на ЕС за прогресивно намаляване на емисиите на парникови газове."
- Съгласно изискванията на чл.14, ал.2, т.д. от Регламент за изпълнение /ЕС/ № 2018/2066 на Комисията от 19 декември 2018г, относно мониторинга и докладването на емисии парникови газове, съгласно Директива 2003/87 ЕО на ЕП и на Съвета и за изменение на Регламент /ЕС/ №601/2012 на Комисията, Дружеството е внесло документи за актуализация на Разрешително за емисии на парникови газове /РЕПГ/ за девет инсталации, по новия образец.
- На основание чл.17, ал.3 от Наредбата за реда и начина за издаване и преразглеждане на разрешителни за емисии на парникови газове от инсталации и за осъществяване на мониторинг от операторите на инсталации и авиационните оператори, участващи в Европейската схема за търговия с емисии, Дружеството получава Решение за актуализация на Разрешителни за емисии на парникови газове /РЕПГ/ издадени на Дружеството, за експлоатация на девет броя инсталации.

Дружеството се стреми и полага усилия, доколкото е възможно, да допринесе за постигането на екологичните цели, предвидени в предвидени в чл. 9 от Регламент/ЕС/2020/852 на ЕП и на Съвета, както и за смекчаване на последиците от изменението на климата и адаптацията към тях. Смекчаването е свързано с ограничаване на скоростта и на мащаба на изменението на климата, а неговата адаптация е свързана с процесът на приспособяване към реални или очаквани ефекти от изменението на климата.

Дружеството е в процес на анализ на ролята на бизнеса и извършваните дейности и степента им на въздействие, възможните рискове и начини за активно участие в решаването на въпроси, свързани с климатичните промени.

Същевременно, следните стъпки са заложили при осъществяване на дейността, с оглед намаление на парниковите емисии от потреблението на енергия:

- Оптимизиране на потреблението на горива за отопление и транспорт.
- Оптимизация на системите за отопление, вентилация, охлаждане, осветление.
- Саниране на сгради при ремонти.
- Настройване на техниката (компютри, климатици) да се изключва автоматично.
- Стимулиране на провеждането на срещи, дискусии и обучения от разстояние, осигуряване на оборудване за телеконференции, за да се избегнат честите работни пътувания и други.

Политиката по изменение на климата има изцяло хоризонтален характер. Специфичният характер на дейностите в изпълнение на тази политика, както и големият брой докладвания към органите на Рамкова конвенция на Обединените нации по изменение на климата (РКОНИК) и Европейската комисия (ЕК) изискват навременен принос от всички органи, които имат компетентности в областта на изменението на климата.

Стратегията на Дружеството е внедряването на съвременни технологични инсталации за високоефективно комбинирано производство, реконструкция на топлопреносната мрежа и изграждане на нови когенерационни инсталации за комбинирано производство на топлинна и електрическа енергии в две от централите на Дружеството - ТЕЦ „София Изток“ и ОЦ „Люлин“.

България предприема значителни мерки за реструктуриране на енергийната система на страната – въвеждат се допълнителни към съществуващите мерки за стимулиране на енергията от възобновяеми източници за постигане на обща цел от приблизително 27% в крайното потребление на енергия. Допълнително, след прилагането на мерките и политиките за енергийна ефективност, се очаква намаляване на крайното потребление на енергия във всички сектори, което впоследствие ще доведе до по-нататъшно намаляване на емисиите на ПГ.

Политическата рамка за климата и енергетиката до 2030 г. определя ангажимента на ЕС за постигане на задължителна цел за намаляване на емисиите на ПГ с най-малко 40 % до 2030 г. в сравнение с 1990 г. Всички сектори следва да допринесат за постигането на тези намаления на емисиите. Целта ще бъде постигната колективно от ЕС, като намаленията в СТЕ и секторите извън СТЕ възлизат съответно на 43 % и 30 % до 2030 г. в сравнение с 2005 г. Предположенията биха могли да се променят в бъдеще в отговор на предстоящи екологични разпоредби, поети нови ангажименти и променящо се потребителско търсене. Тези промени, ако не бъдат предвидени, биха могли да окажат влияние върху бъдещите парични потоци, финансовите резултати и финансовото състояние на Дружеството.

При определяне на финансовото състояние на Дружеството към 31.12.2023 г., въпросите, свързани с климата са били разглеждани и взети под внимание при извършване на тестовите за обезценка, оценка на полезния живот и определяне на справедливата стойност на нетекущите активи.

През 2023 г. Дружеството представя информация по въпроси, свързани с климата, отчитайки това докладване като дългосрочен ангажимент, който да развива и задълбочава в бъдеще. Законодателството, регулаторните органи, контрагентите на Дружеството и потребителите на нефинансова информация отделят голямо внимание на изменението на климата. Европейският Съюз прие Европейската зелена сделка за преход към по-устойчива икономическа и финансова система, а през следващите години подробните изисквания за отчитане на изменението на климата ще станат приложими като част от европейските стандарти за отчитане на устойчивостта. Дружеството е в процес на анализ на бизнеса и извършваните дейности и степента им на въздействие, възможните рискове и начини за активно участие във вземането на решения, свързани с климатичните промени. Към 31 декември 2023 г. Дружеството не е идентифицирало значителни рискове, предизвикани от климатичните промени, които биха могли да окажат пряко негативно и съществено влияние върху финансовите му отчети, но в дългосрочен план може да повлияят инвестициите му и възвръщаемостта от тях.

4.4. Сделки в чуждестранна валута

Сделките в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута на Дружеството по официалния обменен курс към датата на сделката (обявления фиксинг на Българска народна банка). Печалбите и загубите от курсови разлики, които възникват при уреждането на тези сделки и преоценяването на паричните позиции в чуждестранна валута към края на отчетния период, се признават в печалбата или загубата.

Непаричните позиции, оценявани по историческа цена в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата на сделката (не са преоценени). Непаричните позиции, оценявани по справедлива стойност в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата, на която е определена справедливата стойност.

Българският лев е фиксиран към еврото в съотношение 1 EUR = 1.95583 лв.

4.5. Отчитане по сегменти

Ръководството определя оперативните сегменти на базата регулативни изисквания и ги определя като регулирана и нерегулирана дейност.

Всеки от тези оперативни сегменти се управлява и отчита отделно, тъй като регулираната дейност се наблюдава от регулаторните органи. При отчитането по сегменти според МСФО 8 „Оперативни сегменти“ Дружеството прилага политика на оценяване, съответстваща на политиката на оценяване, използвана във финансовия отчет, с изключение на:

- разходите за пенсионни възнаграждения;
- капитализираните разходи за придобиване на активи;
- амортизации на главна централна административна сграда и счетоводен софтуер.

които не се включват при определянето на оперативната печалба на оперативните сегменти.

Информацията относно резултатите на отделните сегменти, която се преглежда регулярно от лицата, отговорни за вземане на оперативни решения, не включва ефектите от единични неповторяеми събития.

Финансовите приходи и разходи не се включват в резултатите на оперативните сегменти, които редовно се преглеждат от лицата, отговорни за вземане на оперативни решения.

Освен това, активите на Дружеството, които не се отнасят директно към дейността на някой от сегментите, не се разпределят по сегменти. През представените отчетни периоди това се отнася предимно за главна административна сграда и софтуер.

4.6. Приходи от договори с клиенти

Основните приходи, които Дружеството генерира са свързани с продажбата на топлинна и електрическа енергия и услуги, свързани с тях.

За да определи дали и как да признае приходи, Дружеството използва следните 5 стъпки:

1. Идентифициране на договора с клиент
2. Идентифициране на задълженията за изпълнение
3. Определяне на цената на сделката
4. Разпределение на цената на сделката към задълженията за изпълнение
5. Признаване на приходите, когато са удовлетворени задълженията за изпълнение.

Приходите се признават или в даден момент или с течение на времето, когато или докато Дружеството удовлетвори задълженията за изпълнение, прехвърляйки обещаните стоки или услуги на своите клиенти.

Дружеството признава като задължения по договор възнаграждение, получено по отношение на неудовлетворени задължения за изпълнение и ги представя като други задължения в отчета за финансовото състояние. По същия начин, ако Дружеството удовлетвори задължение за изпълнение, преди да получи възнаграждението, то признава в отчета за финансовото състояние или актив по договора, или вземане, в зависимост от това дали се изисква нещо друго освен определено време за получаване на възнаграждението.

Неустойките за забавени търговски плащания и непогасени такива включват законната лихва, начислена върху забавените плащания за периода от датата на падеж до датата на плащане, а за неплатените вземания – от датата на падеж до датата на финансовия отчет. Неустойките са изчислени на база на законовия лихвен процент за всеки ден просрочие.

4.5.1. Продажба на топлинна енергия и електроенергия

Приходите от топлинна енергия и електроенергия се признават и оценяват по утвърдени и регулирани цени от Комисия за енергийно и водно регулиране.

Продажба на топлоенергия

Доставките на топлоенергия се осъществяват през отоплителния сезон при непрекъснат режим на работа. Тъй като клиентът получава и консумира ползите едновременно, Дружеството прехвърля контрола върху топлоенергията с течение на времето и следователно удовлетворява задължението за изпълнение и признава приходи с течение на времето.

Приходите от продажби се признават при всяко прехвърляне на контрол върху топлоенергията, когато тя се доставя на купувача и няма останали неизпълнени задължения, които биха могли да повлияят върху приемането на топлоенергия от страна на купувача. Топлоенергията се счита за доставена на клиента в момента на потреблението.

При продажбите на топлоенергия няма наличие на финансиращ компонент, тъй като плащането по продажбите се извършва в период до 1 година отложено плащане.

При доставянето на топлоенергия се признава вземане, тъй като това е моментът, в който правото на възнаграждение става безусловно и се изисква само изтичането на време преди плащането да бъде дължимо.

Приходите се фактурират месечно съгласно условията на сключения договор.

Продажба на електрическа енергия

Доставките на електроенергия се осъществяват целогодишно при непрекъснат режим на работа. Тъй като клиентът получава и консумира ползите едновременно, Дружеството прехвърля контрола върху електроенергията с течение на времето и следователно удовлетворява задължението за изпълнение и признава приходи с течение на времето.

Приходите от продажби се признават при всяко прехвърляне на контрол върху електроенергията, когато тя се доставя на купувача и няма останали неизпълнени задължения, които биха могли да повлияят върху приемането на електроенергия от страна на купувача.

При продажбите на електроенергия няма наличие на финансиращ компонент, тъй като плащането по продажбите се извършва в период до 1 година отложено плащане.

При доставянето на електроенергия се признава вземане, тъй като това е моментът, в който правото на възнаграждение става безусловно и се изисква само изтичането на време преди плащането да бъде дължимо.

4.5.2. Предоставяне на услуги

Услугите, предоставяни от Дружеството, включват:

- Услугата по дялово разпределение на топлинна енергия;
- Абонаментно обслужване и ремонт на чужди абонатни станции;
- Други услуги

Съгласно чл.139, ал. 2 от Закона за енергетиката, Топлофикация София ЕАД предоставя услугата „Дяловото разпределение на топлинната енергия между клиентите в сгради - етажна собственост“, самостоятелно или чрез възлагане на лице, вписано в публичния регистър по чл. 139а от същия закон.

Дружеството е обвързано с дългосрочни договори за предоставяне на услугите абонаментно обслужване и ремонт на чужди абонатни станции.

Приходите от услуги се признават с течение на времето, ако услугата се изпълнява за продължително период от време и клиента едновременно получава и консумира ползите от услугите, в съответствие със степента на завършеност на договора към датата на финансовия отчет. За приходи от услуги, за които не са изпълнени критериите за признаване в течение на времето приходът се признава към момента на изпълнение на задължението за изпълнение.

Приходът от наеми от предоставяне на инвестиционните имоти на Дружеството по договори за оперативен лизинг се признава на база на линейния метод за периода на лизинга.

Принципал или агент

Когато трета страна участва в предоставянето на стоки или услуги на клиент, Дружеството определя дали естеството на неговото обещание е задължение за изпълнение, свързано с предоставяне на конкретните стоки или услуги (принципал), или с уреждане третата страна да предостави тези стоки или услуги (агент).

Дружеството е принципал, когато контролира обещаната стока или услуга преди да я прехвърли на клиента. Въпреки това, Дружеството не действа непременно като принципал, ако получава правото на собственост върху даден актив само временно, преди правото на собственост да бъде прехвърлено на клиента.

Дружеството е агент, ако задължение за изпълнение на Дружеството е да уреди предоставянето на стоките или услугите от трета страна. Когато дружеството-агент, удовлетворява задължение за изпълнение, то признава приход в размер на такса или комисиона, на които очаква да има право в замяна на това, че е уредило стоките и услугите да бъдат предоставени от друга страна. Таксата или комисионата на Дружеството може да бъде нетният размер на възнаграждението, който Дружеството запазва след като заплати на другата страна възнаграждението, получено в замяна на стоките или услугите, които трябва да бъдат предоставени от тази страна.

Обичайно Дружеството действа в качеството си на принципал по договорите с клиенти.

4.5.3. Приходи от продажба на стоки

Приход от продажба на стоки се признава, когато Дружеството е прехвърлило на купувача контрола върху предоставените стоки. Счита се, че контролът се прехвърля на купувача, когато клиентът е приел стоките без възражение.

Приходите от продажба на стоки, които не са обвързани с договор за бъдеща сервизна поддръжка, се признават към момента на доставката. Когато стоките изискват приспособяване към нуждите на клиента, модификация или внедряване, Дружеството прилага метод за измерване на напредъка, отчитащ продукцията или метод, отчитащи вложените ресурси.

Когато продажбата на стоки включва поощрения за лоялни клиенти, те се разпределят в рамките на цената на сделката и се признават като пасиви по договор. Полученото възнаграждение се разпределя между отделните задължения за изпълнение, включени в договора за продажба на база на техните единични продажни цени.

4.5.4. Програма лоялни клиенти

За стимулиране на лоялните клиенти, в Дружеството са приети и одобрени от собственика – Столична община, програми насочени в три отделни сегмента, в сила от месец ноември 2013 г.:

- Програма „Лоялен клиент - битови абонати”: в програмата участват лоялни клиенти, които нямат просрочени задължения за топлинна енергия за преходния месец, за 1, 2, 3 и повече години;
- Програма „Търговска отстъпка”: в програмата участват лоялни клиенти, които нямат просрочени месечни задължения за топлинна енергия. Клиентите получават 3% търговска отстъпка за заплатена фактура в 30 дневен срок от датата на издаването;
- Програма „Разсрочена лоялност”: в програмата участват всички клиенти, които са избрали да плащат на равни месечни вноски и нямат просрочени месечни задължения. За нови клиенти програмата включва бонус за плащане на 11 равни вноски като първата се плаща с 50% отстъпка. При плащане до последния ден на месеца, клиентът получава и 3% отстъпка от фактурата за текущия месец. За стари клиенти, при плащане на десет месечни сметки през периода в срок, единадесетата се плаща с 50% отстъпка. При плащане до последния ден на месеца клиентът получава и 3% отстъпка от фактурата за текущия месец. По този начин коректните клиенти получават 4.5% отстъпка на кумулативна месечна база.

Приход от този вид продажби се признава, когато клиентът изпълни условията на съответната програма за лоялност.

4.5.5. Приходи от лихви

Приходите от лихви се отчитат текущо по метода на ефективния лихвен процент, съгласно изискванията на МСФО 9 „Финансови инструменти”. Приходите от лихви се признават на принципа на текущото начисляване към края на всеки отчетен период. За всички активи, за които Дружеството е извършило преценка, че не очаква събиране на договорните парични потоци, или договорните парични потоци са носители на допълнителен риск, при който очакваните бъдещи парични потоци ще бъдат реализирани в намален размер или в по-късен момент от договорения, признават лихвен доход не по-голям от изчисления върху нетната балансова стойност на актива. При финансови, активи, при които Дружеството не очаква събиране на договорните парични потоци, признатият лихвен доход, върху нетната стойност на актива, е равен на нула.

Приходите от законови лихви по съдебни вземания, се признават при тяхното погасяване.

4.5.6. Приходи от финансиране

Първоначално финансиранятия се отчитат като приходи за бъдещи периоди (финансиране), когато има значителна сигурност, че Дружеството ще получи финансирането и ще изпълни условията, при които то е отпуснато. Финансиране, целящо да обезщети Дружеството за текущо възникнали разходи се признава като приход в същия период, в който са възникнали разходите. Финансиране, целящо да компенсира Дружеството за направени разходи по придобиване на активи, се признава като приход от финансиране пропорционално на начислената за периода амортизация на активите, придобити с полученото финансиране.

4.7. Активи и пасиви по договори с клиенти

Дружеството признава активи и/или пасиви по договор, когато една от страните по договора е изпълнила задълженията си в зависимост от връзката между дейността на предприятието и плащането от клиента. Дружеството представя отделно всяко безусловното право на възнаграждение като вземане. Вземане е безусловното право на предприятието да получи възнаграждение.

Пасиви по договор се признават в отчета за финансовото състояние, ако клиент заплаща възнаграждение или дружеството има право на възнаграждение, което е безусловно, преди да е прехвърлен контрола върху стоката или услугата.

Дружеството признава активи по договор, когато задълженията за изпълнение са удовлетворени и плащането не е дължимо от страна на клиента. Актив по договор е правото на предприятието да получи възнаграждение в замяна на стоките или услугите, които предприятието е прехвърлило на клиент.

Последващо Дружеството определя размера на обезценката за актив по договора в съответствие с МСФО 9 „Финансови инструменти“.

4.8. Оперативни разходи

Оперативните разходи се признават в печалбата или загубата при ползването на услугите или на датата на възникването им.

Дружеството отчита два вида разходи, свързани с изпълнението на договорите за доставка на услуги/стоки/с клиенти: разходи за сключване/ постигане на договора и разходи за изпълнение на договора. Когато разходите не отговарят на условията за разсрочване съгласно изискванията на МСФО 15, същите се признават като текущи в момента на възникването им като например не се очаква да бъдат възстановени или периодът на разсрочването им е до една година.

Следните оперативни разходи винаги се отразяват като текущ разход в момента на възникването им:

- Общи и административни разходи (освен ако не са за сметка на клиента);
- Разходи за брак на материални запаси;
- Разходи, свързани с изпълнение на задължението;
- Разходи, за които предприятието не може да определи, дали са свързани с удовлетворено или неудовлетворено задължение за изпълнение.

Разходите за гаранции се признават и се приспадат от свързаните с тях провизии при признаването на съответния приход.

4.9. Разходи за лихви и разходи по заеми

Разходите за лихви се отчитат текущо по метода на ефективната лихва.

Разходите по заеми основно представляват лихви по заемите на Дружеството. Всички разходи по заеми, които директно могат да бъдат отнесени към закупуването, строителството или производството на един отговарящ на условията актив, се капитализират през периода, в който се очаква активът да бъде завършен и приведен в готовност за използване или продажба. Останалите разходи по заеми следва да се признават като разход за периода, в който са възникнали, в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Финансови разходи“.

4.10. Нематериални активи

Нематериалните активи включват програмни продукти, лицензи, сервитути, разходи за придобиване на нематериални активи. Те се отчитат по цена на придобиване, включваща всички платени мита, невъзстановими данъци и направените преки разходи във връзка с подготовка на актива за експлоатация, при което капитализираните разходи се амортизират въз основа на линейния метод през оценения срок на полезен живот на активите, тъй като се счита, че той е ограничен. Сервитутите се отчитат първоначално по справедлива стойност въз основа на оценка от лицензиран независим оценител.

Последващото оценяване на програмни продукти и лицензи се извършва по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка. Направените обезценки се отчитат като разход и се признават в отчета за печалбата или загубата/отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния период.

Последващото оценяване на сервитутите се извършва по преоценена стойност, която е равна на справедливата стойност към датата на преоценката, намалена с натрупаните в последствие загуби от обезценка. Направените преоценки се представят в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход и се отчитат за сметка на собствения капитал (преоценен резерв), ако не се предхождат от начислени преди това разходи. При продажба или отписване на преоценения актив останалият преоценен резерв се отразява за сметка на неразпределената печалба.

Последващите разходи, които възникват във връзка с нематериалните активи след първоначалното им признаване, се признават в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за периода на тяхното възникване, освен ако благодарение на тях активът може да генерира повече от първоначално предвидените бъдещи икономически ползи и когато тези разходи могат надеждно да бъдат оценени и отнесени към актива. Ако тези условия са изпълнени, разходите се добавят към себестойността на актива.

Остатъчната стойност и полезният живот на нематериалните активи се преценяват от ръководството към всяка отчетна дата.

Амортизацията се изчислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен срок на годност на отделните активи, както следва:

- софтуер 2 години
- други според правно/ договорно ограничение

Сервитутите са заведени като активи с неограничен полезен живот, поради липсата на времеви диапазон, ограничаващ права за преминаване, носители на които са те.

Разходите за амортизация са включени в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Амортизация и обезценка на нефинансови активи“.

Печалбата или загубата от продажбата на нематериални активи се определя като разлика между постъпленията от продажбата и балансовата стойност на активите и се отразява в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Печалба/(Загуба) от продажба на нетекущи активи“.

Избраният праг на същественост за нематериалните активи на Дружеството е в размер на 700 лв.

4.11. Имоти, машини и съоръжения и активи с право на ползване

Имотите, машините и съоръженията се оценяват първоначално по себестойност, включваща цената на придобиване, както и всички преки разходи за привеждането на актива в работно състояние.

Последващото оценяване на имотите, машините и съоръженията се извършва по преоценена стойност, която е равна на справедливата стойност към датата на преоценката, намалена с натрупаните в последствие амортизации и загуби от обезценка. Направените преоценки се представят в отчета за всеобхватния доход и се отчитат за сметка на собствения капитал (преоценъчен резерв), ако не се предхождат от начислени преди това разходи. При продажба или отписване на преоценения актив останалият преоценъчен резерв се отразява за сметка на неразпределената печалба. Честотата на преоценките зависи от промените в справедливите стойности на отделните имоти, машини и съоръжения, които се преоценяват. Когато справедливата стойност на преоценяван актив значително се различава от балансовата му стойност, се изисква допълнителна преоценка. Някои имоти, машини и съоръжения са изложени на значителни и чести промени в справедливата стойност и това налага ежегодна преоценка. Такива чести преоценки не са необходими за имоти, машини и съоръжения, чиито справедливи стойности търпят само незначителни промени. За тях преоценката на всеки три или пет години може да е достатъчна. Дружеството наблюдава пазарната ситуация и отчитайки и резултатите и цялостния контекст на дейността си, определя честотата на преоценките.

Последващите разходи, свързани с определен актив от имоти, машини и съоръжения, се прибавят към балансовата сума на актива, когато е вероятно Дружеството да има икономически ползи, надвишаващи първоначално оценената ефективност на съществуващия актив. Всички други последващи разходи се признават за разход за периода, в който са направени.

Остатъчната стойност и полезният живот на имоти, машини и съоръжения се преценяват от ръководството към всяка отчетна дата.

Имоти, машини и съоръжения, придобити при условията на лизингови договори, се амортизират на база на очаквания полезен срок на годност, определен посредством сравнение с подобни собствени активи на Дружеството, или на база на лизинговия договор, ако неговият срок е по-кратък.

Амортизацията на имоти, машини и съоръжения се изчислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен живот на отделните групи активи, както следва:

• Сгради	45 години
• Машини и съоръжения	3 – 35 години
• Транспортни средства	2 – 10 години
• Други	2 – 25 години
• Активи с право на ползване	според срока на договора

Разходите за амортизация са включени във отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Амортизация и обезценка на нефинансови активи”.

Печалбата или загубата от продажбата на имоти, машини и съоръжения се определя като разлика между постъпленията от продажбата и балансовата стойност на актива и се признава в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Печалба/ (загуба) от продажба на нетекущи активи”.

Избраният праг на същественост за имотите, машините и съоръженията на Дружеството е в размер на 700 лв.

4.12. Лизинг

4.12.1. Дружеството като лизингополучател

За всеки нов сключен договор Дружеството преценява дали той е или съдържа лизинг. Лизингът се определя като „договор или част от договор, който предоставя правото да се използва актив (базовият актив) за определен период от време в замяна на възнаграждение.“ За да приложи това определение, Дружеството извършва три основни преценки:

- дали договорът съдържа идентифициран актив, който или е изрично посочен в договора, или е посочен по подразбиране в момента, когато активът бъде предоставен за ползване
- Дружеството има правото да получава по същество всички икономически ползи от използването на актива през целия период на ползване, в рамките на определения обхват на правото му да използва актива съгласно договора
- Дружеството има право да ръководи използването на идентифицирания актив през целия период на ползване.

Дружеството оценява дали има правото да ръководи „как и с каква цел“ ще се използва активът през целия период на ползване.

Оценяване и признаване на лизинг от дружеството като лизингополучател

На началната дата на лизинговия договор Дружеството признава актива с право на ползване и пасива по лизинга в отчета за финансовото състояние. Активът с право на ползване се оценява по цена на придобиване, която се състои от размера на първоначалната оценка на пасива по лизинга, първоначалните преки разходи, извършени от Дружеството, оценка на разходите, които лизингополучателят ще направи за демонтаж и преместване на основния актив в края на лизинговия договор и всякакви лизингови плащания, направени преди датата на започване на лизинговия договор (минус получените стимули по лизинга).

Дружеството амортизира актива с право на ползване по линейния метод от датата на започване на лизинга до по-ранната от двете дати: края на полезния живот на актива с право на ползване или изтичане на срока на лизинговия договор. Дружеството също така преглежда активите с право на ползване за обезценка, когато такива индикатори съществуват.

На началната дата на лизинговия договор Дружеството оценява пасива по лизинга по настоящата стойност на лизинговите плащания, които не са изплатени към тази дата, дисконтирани с лихвения процент, заложен в лизинговия договор, ако този процент може да бъде непосредствено определен или диференциалния лихвен процент на Дружеството.

За да определи диференциалния лихвен процент, Дружеството използва, когато е възможно, приложимия лихвен процент от последното финансиране от трети страни, коригиран с цел да отрази промените в условията за финансиране, които са настъпили след това последно финансиране.

Лизинговите плащания, включени в оценката на лизинговото задължение, се състоят от фиксирани плащания (включително по същество фиксирани), променливи плащания въз основа на индекс или процент, суми, които се очаква да бъдат дължими от лизингополучателя по гаранциите за остатъчна стойност и плащания, произтичащи от опции, ако е достатъчно сигурно, че Дружеството ще упражни тези опции.

След началната дата пасивът по лизинга се намалява с размера на извършените плащания и се увеличава с размера на лихвата. Пасивът по лизинга се преоценява, за да отрази преоценките или измененията на лизинговия договор или да отрази коригираните фиксирани по същество лизингови плащания.

Когато задължението за лизинг се преоценява, съответната корекция се отразява в актива с право на ползване или се признава в печалбата или загубата, ако балансовата стойност на актива с право на ползване вече е намалена до нула.

Счетоводните политики, по които Групата отчита активите с право на ползване, признати в съответствие с МСФО 16 са оповестени в пояснение 4.11.

Дружеството е избрало да отчита краткосрочните лизингови договори и лизинга на активи с ниска стойност, като използва практическите облекчения, предвидени в стандарта. Вместо признаване на активи с право на ползване и задължения по лизингови договори, плащанията във връзка с тях се признават като разход в печалбата или загубата по линейния метод за срока на лизинговия договор.

В отчета за финансовото състояние, активите с право на ползване са включени в имоти, машини и съоръжения, а задълженията по лизингови договори са включени в търговски и други задължения.

4.12.2. Дружеството като лизингодател

Като лизингодател, Дружеството класифицира своите лизингови договори като оперативен или финансов лизинг.

Лизинговият договор се класифицира като договор за финансов лизинг, ако с него се прехвърлят по същество всички рискове и изгоди от собствеността върху основния актив, и като договор за оперативен лизинг, ако с него не се прехвърлят по същество всички рискове и изгоди от собствеността върху основния актив.

Активите, отдадени по оперативни лизингови договори, се отразяват в отчета за финансовото състояние на Дружеството и се амортизират в съответствие с амортизационната политика, възприета по отношение на подобни активи на Дружеството, и изискванията на МСС 16 „Имоти, машини и съоръжения“ или МСС 38 „Нематериални активи“. Дружеството реализира приходи от наем по договори за оперативен лизинг на инвестиционните си имоти (вижте пояснение 8). Приходите от наем се признават на линейна база за срока на лизинговия договор.

Активите, отдадени при условията на финансови лизингови договори, се отразяват в отчета за финансовото състояние на Дружеството като вземане, равно на нетната инвестиция в лизинговия договор. Доходът от продажба на активите се включва в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния период. Признаването на финансовия приход се основава на модел, отразяващ постоянен периодичен процент на възвращаемост върху остатъчната нетна инвестиция.

4.13. Тестове за обезценка на нематериални активи и имоти, машини и съоръжения

При изчисляване размера на обезценката Дружеството дефинира най-малката разграничима група активи, за която могат да бъдат определени самостоятелни парични потоци (единица, генерираща парични потоци). В резултат на това някои от активите подлежат на тест за обезценка на индивидуална база, а други - на база на единица, генерираща парични потоци.

Всички активи и единици, генериращи парични потоци, се тестват за обезценка поне веднъж годишно. Всички други отделни активи или единици, генериращи парични потоци, се тестват за обезценка, когато събития или промяна в обстоятелствата индикират, че тяхната балансова стойност не може да бъде възстановена.

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност на даден актив или единица, генерираща парични потоци, превишава възстановимата им стойност, която е по-

високата от справедливата стойност, намалена с разходите по продажба на даден актив, и неговата стойност в употреба. За да определи стойността в употреба, ръководството на Дружеството изчислява очакваните бъдещи парични потоци за всяка единица, генерираща парични потоци, и определя подходящия дисконтов фактор с цел калкулиране на настоящата стойност на тези парични потоци. Данните, използвани при тестването за обезценка, се базират на последния одобрен бюджет на Дружеството, коригиран при необходимост с цел елиминирание на ефекта от бъдещи реорганизации и значителни подобрения на активи. Дисконтовите фактори се определят за всяка отделна единица, генерираща парични потоци, и отразяват съответния им рисков профил, оценен от ръководството на Дружеството.

Загубите от обезценка на единица, генерираща парични потоци, се посочват в намаление на балансовата сума на активите от тази единица. За всички активи на Дружеството ръководството преценява последващо дали съществуват индикации за това, че загубата от обезценка, призната в предходни години, може вече да не съществува или да е намалена. Обезценка, призната в предходен период, се възстановява, ако възстановимата стойност на единицата, генерираща парични потоци, надвишава нейната балансова стойност.

4.14. Инвестиционни имоти

Инвестиционните имоти се оценяват първоначално по себестойност, включваща покупната цена и всякакви разходи, които са пряко свързани с инвестиционния имот, например хонорари за правни услуги, данъци по прехвърляне на имота и други разходи по сделката.

Дружеството отчита като инвестиционни имоти сгради, които се държат за получаване на приходи от наем и/или за увеличение на капитала, по модела на цената на придобиване.

Инвестиционните имоти се оценяват първоначално по себестойност, включваща покупната цена и всички разходи, които са пряко свързани с инвестиционния имот, например хонорари за правни услуги, данъци по прехвърляне на имота и други разходи по сделката.

След първоначалното им признаване инвестиционните имоти се отчитат по тяхната себестойност, намалена с всички натрупани амортизации и загуби от обезценка.

Последващите разходи, свързани с инвестиционни имоти, които вече са признати във финансовия отчет на Дружеството, се прибавят към балансовата стойност на имотите, когато е вероятно Дружеството да получи бъдещи икономически ползи, надвишаващи първоначално оценената стойност на съществуващите инвестиционни имоти. Всички други последващи разходи се признават за разход в периода, в който са възникнали.

Дружеството отписва инвестиционните си имоти при продажбата им или при трайното им изваждане от употреба, в случай че не се очакват никакви икономически изгоди от тяхното освобождаване. Печалбите или загубите, възникващи от изваждането им от употреба или тяхната продажба, се признават в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход и се определят като разлика между нетните постъпления от освобождаването на актива и балансовата му стойност.

Амортизацията на инвестиционните имоти се изчислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен живот на сградите, който е 45 години.

Приходите от наем и оперативните разходи, свързани с инвестиционни имоти, се представят в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход съответно на ред „Други приходи“ и ред „Други разходи“, и се признават, както е описано в пояснение 4.6 и пояснение 4.8.

4.15. Финансови инструменти

4.15.1. Признаване и отписване

Финансовите активи и финансовите пасиви се признават, когато Дружеството стане страна по договорните условия на финансовия инструмент.

Финансовите активи се отписват, когато договорните права върху паричните потоци от финансовия актив изтичат или когато финансовият актив и по същество всички рискове и изгоди се прехвърлят.

Финансовите пасиви се отписват, когато задължението, посочено в договора, е изпълнено, е отменено или срокът му е изтекъл.

4.15.2. Класификация и първоначално оценяване на финансови активи

Първоначално финансовите активи се отчитат по справедлива стойност, коригирана с разходите по сделката, с изключение на финансовите активи по справедлива стойност през печалбата или загубата и търговските вземания, които не съдържат съществен финансов компонент. Първоначалната оценка на финансовите активи по справедлива стойност през печалбата или загубата не се коригира с разходите по сделката, които се отчитат като текущи разходи. Първоначалната оценка на търговските вземания, които не съдържат съществен финансов компонент представлява цената на сделката съгласно МСФО 15.

В зависимост от начина на последващо отчитане, финансовите активи се класифицират в една от следните категории:

- дългови инструменти по амортизирана стойност;
- финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата;
- финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход с или без рекласификация в печалбата или загубата в зависимост дали са дългови или капиталови инструменти.

Класификацията на финансовите активи се определя на базата на следните две условия:

- бизнес моделът на Дружеството за управление на финансовите активи;
- характеристиките на договорните парични потоци на финансовия актив.

Всички приходи и разходи, свързани с финансовите активи, които са признати в печалбата и загубата, се включват във финансови разходи, финансови приходи или други финансови позиции с изключение на обезценката на търговските вземания, която се представя на ред „Нетен ефект от обезценка на финансови активи“ в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

4.15.3. Последващо оценяване на финансовите активи

Процентите на очакваните кредитни загуби се основават на историческата информация за постъпленията по вземанията за дефиниран период преди 31 декември 2023 г. или съответно на 1 януари 2023 г., както и на съответните исторически кредитни загуби, настъпили през този период. Историческите стойности на загубите се коригират, за да отразяват текущата и прогнозната информация за макроикономическите фактори, които влияят върху способността на клиентите да уреждат задълженията си към Дружеството.

Финансови активи по амортизирана стойност

Финансовите активи се оценяват по амортизирана стойност, ако активите изпълняват следните критерии и не са определени за оценяване по справедлива стойност през печалбата и загубата:

- дружеството управлява активите в рамките на бизнес модел, чиято цел е да държи финансовите активи и да събира техните договорни парични потоци;
- съгласно договорните условия на финансовия актив на конкретни дати възникват парични потоци, които са единствено плащания по главница и лихва върху непогасената сума на главницата.

Тази категория включва недеривативни финансови активи като заеми и вземания с фиксирани или определими плащания, които не се котират на активен пазар. След първоначалното признаване те се оценяват по амортизирана стойност с използване на метода на ефективната лихва. Дискотиране не се извършва, когато ефектът от него е несъществен. Дружеството класифицира в тази категория парите и паричните еквиваленти, търговските и другите вземания.

- **Търговски вземания**

Търговските вземания са суми, дължими от клиенти за продадени стоки или услуги, извършени в обичайния ход на стопанската дейност. Обикновено те се дължат за уреждане в кратък срок и следователно са класифицирани като текущи. Търговските вземания се признават първоначално в размер на безусловното възнаграждение, освен ако съдържат значителни компоненти на финансиране. Дружеството държи търговските вземания с цел събиране на договорните парични потоци и следователно ги оценява по амортизирана стойност, като използва метода на ефективната лихва. Дискотиране не се извършва, когато ефектът от него е несъществен.

Финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход

Дружеството отчита финансовите активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, ако активите отговарят на следните условия:

- Дружеството управлява активите в рамките на бизнес модел, чиято цел е да държи финансовите активи, за да събира договорни парични потоци и да ги продава; и
- Съгласно договорните условия на финансовия актив на конкретни дати възникват парични потоци, които са единствено плащания на главница и лихви върху непогасената сума на главницата.

Финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход включват:

- Капиталови ценни книжа, които не са държани за търгуване и които дружеството неотменимо е избрало при първоначално признаване, да признае в тази категория.

При освобождаването от капиталови инструменти от тази категория всяка стойност, отчетена в преоценъчния резерв на инструментите се прекласифицира в неразпределената печалба.

4.15.4. Обезценка на финансовите активи

Изискванията за обезценка съгласно МСФО 9 използват информация, ориентирана към бъдещето, за да признаят очакваните кредитни загуби – моделът за „очакваните кредитни загуби“.

Инструментите, които попадат в обхвата на новите изисквания, включват заеми и други дългови финансови активи, оценявани по амортизирана стойност, търговски вземания, активи по договори, признати и оценявани съгласно МСФО 15, както и кредитни ангажименти и някои договори за финансова гаранция (при емитента), които не се отчитат по справедлива стойност през печалбата или загубата.

Признаването на кредитни загуби вече не зависи от настъпването на събитие с кредитна загуба. Вместо това Дружеството разглежда по-широк спектър от информация при оценката на кредитния риск и оценяването на очакваните кредитни загуби, включително минали събития, текущи условия, разумни и поддържащи прогнози, които влияят върху очакваната събираемост на бъдещите парични потоци на инструмента.

При прилагането на този подход, насочен към бъдещето, се прави разграничение между:

- финансови инструменти, чието кредитното качество не се е влошило значително спрямо момента на първоначалното признаване или имат нисък кредитен риск (Фаза 1) и
- финансови инструменти, чието кредитното качество се е влошило значително спрямо момента на първоначалното признаване или на които кредитния риск не е нисък (Фаза 2)
- „Фаза 3“ обхваща финансови активи, които имат обективни доказателства за обезценка към отчетната дата.

12-месечни очаквани кредитни загуби се признават за първата категория, докато очакваните загуби за целия срок на финансовите инструменти се признават за втората категория. Очакваните кредитни загуби се определят като разликата между всички договорни парични потоци, които се дължат на Дружеството и паричните потоци, които тя действително очаква да получи („паричен недостиг“). Тази разлика е дисконтирана по първоначалния ефективен лихвен процент (или с коригирания спрямо кредита ефективен лихвен процент).

Изчисляването на очакваните кредитни загуби се определя на базата на вероятностно претеглената приблизителна оценка на кредитните загуби през очаквания срок на финансовите инструменти.

Търговски и други вземания, активи по договор и вземания по лизингови договори

Дружеството използва опростен подход при отчитането на търговските и други вземания, както и на активите по договор и признава загуба от обезценка като очаквани кредитни загуби за целия срок. Те представляват очакваният недостиг в договорните парични потоци, като се има предвид възможността за неизпълнение във всеки момент от срока на финансовия инструмент. Дружеството използва своя натрупан опит, външни показатели и информация в дългосрочен план, за да изчисли очакваните кредитни загуби, използвайки матрица на провизиите.

Прилагане на матрица за обезценка за вземанията, свързани с топлинна енергия

Матрицата на обезценка представлява прилагането на съответните проценти на загуби към салдата от търговски вземания и вземания от свързани лица (т.е. възрастов анализ на търговски вземания). Дружеството прилага различни проценти на загуби, калкулирани на база историческа информация, в зависимост от броя на дните, през които вземанията са просрочени.

Определяне на очакваните загуби

Дружеството анализира събираемостта на търговските вземания на база на историческа информация, генерирана за последните до 10 години, предхождащи текущия отчетен период, в зависимост от категорията на вземанията. За целта, тези вземания се групират в отделни категории според периода им на погасяване. Процентът исторически загуби се калкулира като отношение между непогасената част от всички анализирани вземания към определен момент към вземанията, попадащи в съответната категория на погасяване.

Дружеството определя, дали историческите загуби са възникнали при икономически условия, които се е очаквало, че съществуват към датата на баланса. В зависимост от това, Дружеството коригира при необходимост избраните исторически проценти на загуби с наличната към момента информация.

Дружеството изготвя възрастов анализ на несъбраните вземания към датата на изготвяне на финансовия отчет. Търговските вземания се разпределят в същите категории, използвани при метода за определяне на историческите загуби. Очакваните загуби се изчисляват като всяка категория вземания се умножава със съответния за нея процент, изчислен по метода за определяне на историческите загуби.

Среден брой дни забава по групи се определя на база историческа информация за периода на покриване на вземанията от страна на клиентите. Предвид спецификата на дейността на Дружеството и тригодишния давностен период на търговски вземания, свързани с топлинна енергия, за които не са предприети действия за събиране по съдебен ред е извършен анализ на събираемостта на вземанията, възникнали предходните три години преди 2023 г. За целта на анализа на събираемостта вземанията, свързани с топлинна енергия са разделени на две основни групи – вземания от битови клиенти и вземания от небитови клиенти и на база детайлна информация за възникване и погасяване на съответните вземания е извършено групиране в рамките на всяка група в отделни категории според периода им на погасяване.

За обезценка на търговските вземания, свързани с топлинна енергия са разработени матрици за обезценка съответно за вземанията от битови и небитови абонати на база на историческа информация за събираемостта и очакванията за тенденцията за изменението. Вземанията във всяка група са разпределени в интервали на просрочие като към различните интервали се прилагат проценти за обезценка за битови и стопански потребители.

За съдебните вземания очакваната кредитна загуба е определена като към размера на съдебните вземания е приложен усреднен коефициент на несъбираемост на сегментирани съдебните вземания изчислен на база на усреднен коефициент на събираемост изчислен като отношение на събраните през всеки период суми спрямо салдо от предходния период. Предвид че този тип вземания се характеризират с пълно неизпълнение – т.е. нежелание или невъзможност на клиента да уреди своето задължение. Поради тази причина, независимо от наличието на решения на съдебните органи и стартираните изпълнителни процедури, събираемостта на тези вземания и респ. очакваните бъдещи входящи парични потоци са несигурни, а вероятността от неизпълнение вече е настъпила спрямо първоначалния актив. За индивидуално значими съдебни вземания Дружеството е прилага индивидуален подход за определяне на обезценка на база на актуална информация за развитието на делата, исторически опит и очаквания за размера и времето на получаване на парични потоци по вземането.

За целите на определяне на очакваните кредитни загуби и поради големия обем и разнообразие на клиентите, които Дружеството обслужва, за съществени индивидуално значими клиенти се извършва моделиране на ниво индустрия на клиента.

Към вземанията, свързани с продажба на електроенергия се прилага индивидуален подход за определяне на очаквани кредитни загуби.

По отношение на парите и паричните еквиваленти се прилага стандартизирания подход, като за определяне на параметрите на модела се използва кредитният рейтинг на финансовите институции, в които дружествата са вложили паричните си средства.

Значително увеличение на кредитния риск

Очакваните кредитни загуби се измерват като коректив, равен на 12-месечни очаквани кредитни загуби за активи във фаза 1, или очаквани кредитни загуби за целия срок на актива от фаза 2 или фаза 3. Активът преминава към фаза 2, когато кредитният му риск се е увеличил значително от първоначалното признаване. МСФО 9 не дефинира какво представлява значително увеличение на кредитния риск. При оценката дали кредитният риск на даден актив се е увеличил значително, Дружеството взема предвид качествената и количествената разумна и подкрепяща бъдеща информация.

4.15.5. Класификация и оценяване на финансовите пасиви

Финансовите пасиви на Дружеството включват предимно получени заеми, търговски и други финансови задължения.

Финансовите пасиви се оценяват първоначално по справедлива стойност и, където е приложимо, се коригират по отношение на разходите по сделката, освен ако Дружеството не е определило даден финансов пасив като оценяван по справедлива стойност през печалбата и загубата.

Финансовите пасиви се оценяват последващо по амортизирана стойност, използвайки метода на ефективната лихва, с изключение на деривативи и финансови пасиви, които са определени за оценяване по справедлива стойност през печалбата или загубата (с изключение на деривативни финансови инструменти, които са определени и ефективни като хеджиращ инструмент).

Всички разходи свързани с лихви и, ако е приложимо, промени в справедливата стойност на инструмента, които се отчитат в печалбата или загубата, се включват във финансовите разходи или финансовите приходи.

4.16. Материални запаси

Материалните запаси включват гориво, смазочни материали, основни и други материали. В себестойността на материалните запаси се включват директните разходи по закупуването или производството им, преработката и други преки разходи, свързани с доставката им, както и част от общите производствени разходи, определена на базата на нормален производствен капацитет. Финансовите разходи не се включват в стойността на материалните запаси. Към края на всеки отчетен период материалните запаси се оценяват по по-ниската от себестойността им и тяхната нетна реализуема стойност. Сумата на всяка обезценка на материалните запаси до нетната им реализуема стойност се признава като разход за периода на обезценката.

Нетната реализуема стойност представлява очакваната продажна цена на материалните запаси, намалена с очакваните разходи по продажбата. В случай че материалните запаси са били вече обезценени до нетната им реализуема стойност и в последващ отчетен период се окаже, че условията довели до обезценката не са вече налице, то се възприема новата им нетна реализуема стойност. Сумата на възстановяването може да бъде само до размера на балансовата стойност на материалните запаси преди обезценката. Сумата на обратно възстановяване на стойността на материалните запаси се отчита като намаление на разходите за материали за периода, в който възниква възстановяването.

Дружеството определя разходите за природен газ, като използва метода на конкретната идентификация на стойността на материалните запаси.

Дружеството определя разходите за останалите материални запаси, като използва метода средно претеглена стойност.

При продажба на материалните запаси тяхната балансова стойност се признава като разход в периода, в който е признат съответният приход.

4.17. Данъци върху дохода

Разходите за данъци, признати в печалбата или загубата, включват сумата на отсрочените и текущи данъци, които не са признати в другия всеобхватен доход или директно в собствения капитал.

Текущите данъчни активи и/или пасиви представляват тези задължения към или вземания от данъчните институции, отнасящи се за текущи или предходни отчетни периоди, които не са платени към датата на финансовия отчет. Текущият данък е дължим върху облагаемия доход, който се различава от печалбата или загубата във финансовите отчети. Изчисляването на текущия данък е базиран на данъчните ставки и на данъчните закони, които са в сила към края на отчетния период.

Отсрочените данъци се изчисляват по пасивния метод за всички временни разлики между балансовата стойност на активите и пасивите и тяхната данъчна основа. Отсрочен данък не се предвижда при първоначалното признаване на актив или пасив, освен ако съответната транзакция не засяга данъчната или счетоводната печалба.

Отсрочените данъчни активи и пасиви не се дисконтират. При тяхното изчисление се използват данъчни ставки, които се очаква да бъдат приложими за периода на реализацията им, при условие че те са влезли в сила или е сигурно, че ще влезнат в сила, към края на отчетния период.

Отсрочените данъчни пасиви се признават в пълен размер.

Отсрочени данъчни активи се признават, само ако съществува вероятност те да бъдат усвоени чрез бъдещи облагаеми доходи. Относно преценката на ръководството за вероятността за възникване на бъдещи облагаеми доходи, чрез които да се усвоят отсрочени данъчни активи, вижте пояснение 4.22.

Отсрочени данъчни активи и пасиви се компенсират, само когато Дружеството има право и намерение да компенсира текущите данъчни активи или пасиви от същата данъчна институция.

Промяната в отсрочените данъчни активи или пасиви се признава като компонент от данъчния приход или разход в печалбата или загубата, освен ако те не са свързани с позиции, признати в другия всеобхватен доход (напр. преоценка на земя) или директно в собствения капитал, при което съответният отсрочен данък се признава в другия всеобхватен доход или в собствения капитал.

4.18. Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти се състоят предимно от наличните пари в брой и парични средства по банкови сметки.

4.19. Собствен капитал и резерви

Акционерният капитал на Дружеството отразява номиналната стойност на емитираните акции.

Резервите включват:

- законови и общи резерви;
- преоценъчен резерв на нефинансови активи – включва печалби или загуби от преоценки на нефинансови активи;
- резерв от преоценки по планове с дефинирани доходи – включва актюерски печалби или загуби от промени в демографските или финансови предположения и възвръщаемостта на активите по плана;

Натрупаната загуба включва текущия финансов резултат и натрупаните печалби и непокрити загуби от минали години.

Всички транзакции с едноличния акционер на Дружеството се представят отделно в отчета за промените в собствения капитал.

4.20. Пенсионни и краткосрочни възнаграждения на персонала

Дружеството отчита краткосрочни задължения по компенсируеми отпуски, възникнали поради неизползван платен годишен отпуск в случаите, в които се очаква той да бъдат ползван в рамките на 12 месеца след датата на отчетния период, през който наетите лица са положили труда, свързан с тези отпуски. Краткосрочните задължения към персонала включват надници, заплати и социални осигуровки.

Съгласно изискванията на Кодекса на труда при прекратяване на трудовото правоотношение, след като служителят е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, Дружеството е задължено да му изплати обезщетение в размер до шест брутни работни заплати. Дружеството е начислило правно задължение за изплащане на обезщетения на наетите лица при

пенсиониране в съответствие с изискванията на МСС 19 „Доходи на наети лица“ на база на прогнозираните плащания за следващите пет години, дисконтирани към настоящия момент с дългосрочен лихвен процент на безрискови ценни книжа.

Дружеството дължи пенсионни възнаграждения на служителите си по план с дефинирани доходи.

Планове, които не отговарят на дефиницията за планове с дефинирани вноски, се определят като планове с дефинирани доходи. Планове с дефинирани доходи са пенсионни планове, според които се определя сумата, която служителят ще получи след пенсиониране, във връзка с времетраенето на услугата и последното възнаграждение.

Задължението, признато в отчета за финансовото състояние относно планове с дефинирани доходи, представлява настоящата стойност на задължението по изплащане на дефинирани доходи към края на отчетния период.

Ръководството на Дружеството оценява задължението по изплащане на дефинирани доходи веднъж годишно с помощта на независим актюер. Оценката на задълженията е базирана на стандартни проценти на инфлацията, очакван ръст на заплатите и смъртност. Дисконтовите фактори се определят към края на всяка година като се взима предвид доходността на висококачествени корпоративни или държавни облигации, които са деноминирани във валутата, в която доходите ще бъдат платени и са с падеж, максимално възможно близък до този на съответните пенсионни задължения. Удачно е също така като процент на дисконтиране да се използва и бъдещата норма на възвращаемост на активите на предприятието.

Актюерските печалби или загуби се признават в другия всеобхватен доход и не се рекласифицират последващо в печалбата или загубата.

Нетните разходи за лихви, свързани с пенсионните задължения, са включени в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Финансови разходи“. Разходите по трудовия стаж са включени в „Разходи за персонала“.

Краткосрочните доходи на служителите, включително и полагаемите се отпуски, са включени в текущите пасиви на ред „Пенсионни и други задължения към персонала“ по недисконтирана стойност, която Дружеството очаква да изплати.

4.21. Провизии, условни пасиви и условни активи

Провизиите се признават, когато има вероятност сегашни задължения в резултат от минало събитие да доведат до изходящ поток на ресурси от Дружеството и може да бъде направена надеждна оценка на сумата на задължението. Възможно е срочността или сумата на изходящия паричен поток да е несигурна. Сегашно задължение се поражда от наличието на правно или конструктивно задължение вследствие на минали събития. Провизиите за реструктуриране се признават само ако е разработен и приложен подробен формален план за реструктуриране или ръководството е обявило основните моменти на плана за реструктуриране пред тези, които биха били засегнати. Провизии за бъдещи загуби от дейността не се признават.

Сумата, която се признава като провизия, се изчислява на база най-надеждната оценка на разходите, необходими за уреждане на сегашно задължение към края на отчетния период, като се вземат в предвид рисковете и несигурността, свързани със сегашното задължение. Когато съществуват редица подобни задължения, вероятната необходимост от изходящ поток за погасяване на задължението се определя, като се отчете групата на задълженията като цяло. Провизиите се дисконтират, когато ефектът от времевите разлики в стойността на парите е значителен.

Обезщетения от трети лица във връзка с дадено задължение, за които Дружеството е сигурна, че ще получи, се признават като отделен актив. Този актив може и да не надвишава стойността на съответната провизия.

Провизиите се преразглеждат към края на всеки отчетен период и стойността им се коригира, за да се отрази най-добрата приблизителна оценка.

В случаите, в които се счита, че е малко вероятно да възникне изходящ поток на икономически ресурси в резултат на текущо задължение, пасив не се признава. Условните пасиви следва да се оценяват последващо по по-високата стойност между описаната по-горе сравнима провизия и първоначално признатата сума, намалена с натрупаната амортизация.

Вероятни входящи потоци на икономически ползи, които все още не отговарят на критериите за признаване на актив, се смятат за условни активи.

4.22. Значими преценки на ръководството при прилагане на счетоводната политика

Значимите преценки на ръководството при прилагането на счетоводните политики на Дружеството, които оказват най-съществено влияние върху финансовите отчети, са описани по-долу. Основните източници на несигурност при използването на приблизителните счетоводни оценки са описани в пояснение 4.23.

4.22.1. Отсрочени данъчни активи

Оценката на вероятността за бъдещи облагаеми доходи за усвояването на отсрочени данъчни активи се базира на последната одобрена бюджетна прогноза, коригирана относно значими необлагаеми приходи и разходи и специфични ограничения за пренасяне на неизползвани данъчни загуби или кредити. Ако надеждна прогноза за облагаем доход предполага вероятното използване на отсрочен данъчен актив особено в случаи, когато активът може да се употреби без времево ограничение, тогава отсроченият данъчен актив се признава изцяло. Признаването на отсрочени данъчни активи, които подлежат на определени правни или икономически ограничения или несигурност, се преценява от ръководството за всеки отделен случай на базата на специфичните факти и обстоятелства.

4.23. Несигурност на счетоводните приблизителни оценки

При изготвянето на финансовия отчет ръководството прави редица предположения, оценки и допускания относно признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи.

Действителните резултати могат да се различават от предположенията, оценките и допусканията на ръководството и в редки случаи съответстват напълно на предварително оценените резултати.

При изготвянето на представения финансов отчет значимите преценки на ръководството при прилагането на счетоводните политики на Дружеството и основните източници на несигурност на счетоводните приблизителни оценки не се различават от тези, оповестени в годишния финансов отчет на Дружеството към 31 декември 2023 г.

Информация относно съществените предположения, оценки и допускания, които оказват най-значително влияние върху признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи е представена по-долу.

4.23.1. Обезценка на нефинансови активи

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност на даден актив или единица, генерираща парични потоци, превишава възстановимата им стойност, която е по-високата от справедливата стойност, намалена с разходите по продажба на даден актив, и неговата стойност в употреба. За да определи стойността в употреба, ръководството на Дружеството изчислява очакваните бъдещи парични потоци за всяка единица, генерираща парични потоци, и определя подходящия дисконтов фактор с цел калкулиране на настоящата стойност на тези парични потоци (вж. пояснение 4.13). При изчисляване на очакваните бъдещи парични потоци ръководството прави предположения относно бъдещите брутни печалби. Тези предположения са свързани с бъдещи събития и обстоятелства. Действителните резултати могат да се различават и да наложат значителни корекции в активите на Дружеството през следващата отчетна година.

В повечето случаи при определянето на приложимия дисконтов фактор се прави оценка на подходящите корекции във връзка с пазарния риск и рисковите фактори, които са специфични за отделните активи.

Дружеството е отчетло загуби от обезценка на нетекущи активи в размер на 843 хил. лв. през 2023 г. (2022 г.: 1 561 хил. лв.).

4.23.2. Полезен живот на амортизируеми активи

Ръководството преразглежда полезния живот на амортизируемите активи в края на всеки отчетен период.

Към 31 декември 2023 г. ръководството определя полезния живот на активите, който представлява очакваният срок на ползване на активите от Дружеството. Преносните стойности на активите са анализирани в пояснения 6, 7 и 8. Действителният полезен живот може да се различава от направената оценка поради техническо и морално изхабяване, предимно на софтуерни продукти и компютърно оборудване.

4.23.3. Материални запаси

Материалните запаси се оценяват по по-ниската стойност от цената на придобиване и нетната реализуема стойност. При определяне на нетната реализуема стойност ръководството взема предвид най-надеждната налична информация към датата на приблизителната оценка. Основната дейност на Дружеството е изложена на промени, които могат да доведат до резки изменения в цените. Бъдещата реализация на балансовата стойност на материалните запаси 28 724 хил. лв. (2022 г.: 26 442 хил. лв.) се влияе предимно от цените на пазарите на енергийни ресурси и горива.

4.23.4. Измерване на очакваните кредитни загуби

Кредитните загуби представляват разликата между всички договорни парични потоци, дължими на Дружеството и всички парични потоци, които Дружеството очаква да получи. Очакваните кредитни загуби са вероятностно претеглена оценка на кредитните загуби, които изискват преценката на Дружеството. Преценката и калкулацията на очакваните загуби от обезценка се базира на разработен модел за калкулирането им на индивидуална база за всеки контрагент, като се Дружеството разглежда широк спектър от информация при оценката на кредитния риск, включително минали събития, текущи условия, разумни и поддържащи прогнози, които влияят върху очакваната събираемост на бъдещите парични потоци на инструмента.

4.23.5. Задължение за изплащане на дефинирани доходи

Ръководството оценява веднъж годишно с помощта на независим актюер задължението за изплащане на дефинирани доходи. Действителната стойност на задължението може да се различава от предварителната оценка поради нейната несигурност. Оценката на задължението за изплащане на дефинирани доходи на стойност 10 107 хил. лв. (2022 г.: 9 829 хил. лв.) се базира на статистически показатели за инфлация, разходи за здравно обслужване и смъртност. Друг фактор, който оказва влияние, са предвидените от Дружеството бъдещи увеличения на заплатите. Дисконтовите фактори се определят към края на всяка година като се взима предвид доходността на висококачествени корпоративни или държавни облигации, които са деноминирани във валутата, в която доходите ще бъдат платени и са с падеж, максимално възможно близък до този на съответните пенсионни задължения. Удачно е също така като процент на дисконтиране да се използва и бъдещата норма на възвращаемост на активите на предприятието. Несигурност в приблизителната оценка съществува по отношение на актюерските допускания, която може да варира и да окаже значителен ефект върху стойността на задълженията за изплащане на дефинирани доходи и свързаните с тях разходи.

4.23.6. Оценяване по справедлива стойност на нефинансови активи

Ръководството използва доклади на независими лицензирани оценители за определяне на справедливата стойност на позиции от имоти, машини и съоръжения. Те са базирани в максимална степен на пазарни данни и предположения, които пазарните участници биха възприели при оценяването на актив, които са коригирани относно специфичните особености на активите на Дружеството. При прилагане на техники за оценяване Дружеството използва в максимална степен пазарни данни и предположения, които пазарните участници биха възприели при оценяването. Оценките могат да се различават от действителните цени, които биха били определени при справедлива пазарна сделка между информирани и желаещи страни в края на отчетния период.

4.23.7. Провизии

Дружеството е ответник по съдебни дела, чийто изход е по-вероятно да не доведе до бъдещи изходящи парични потоци. Провизии във финансовия отчет не са признати. Съдебните спорове нямат да бъдат разглеждани тук по-подробно, за да се избегнат предубеждения, свързани с позицията на Дружеството в горепосочените спорове.

4.23.8. Приходи, свързани с безвъзмездни средства за нефинансови активи

Към 31 декември 2023 г. размерът на отсрочените приходи във връзка с безвъзмездни средства за придобиване на нефинансови активи е 51 852 хил. лв. (2022 г.: 55 619 хил. лв.) и се признават когато съществува разумна сигурност, че дарението ще бъде получено и че всички свързани с него условия ще бъдат изпълнени.

Безвъзмездните средства (дарения), предоставени по програми, свързани с нетекущи активи се представят в отчета за финансовото състояние, като безвъзмездни средства, свързани с финансиране за нетекущи активи и се признават в отчета за всеобхватния доход като текущ приход систематично за срока на полезния живот на актива, за който са предоставени.

4.23.9. Европейската схема за търговия с емисии (ЕСТЕ)

Поради липса на счетоводен стандарт или разяснение в рамките на МСФО, който специфично да разглежда счетоводното отчитане на транзакции, свързани с емисия на парникови газове, ръководството на Дружеството е възприело политика, която счита за най-подходяща и надеждна за потребителите на финансовите отчети.

Съгласно одобрен от ЕК списък с безплатно разпределени квоти на инсталациите в ЕСТЕ на парникови газове съгласно чл. 10а на Директива 2003/87/ЕО за периода от 2014 г. до 2023 г. на Дружеството са разпределени квоти, като за 2023 г. са предоставени 199 716 безплатни квоти (2022 г.: 203 194).

Предоставените емисии за квоти не се отчитат като актив. За изразходваните емисии се изготвят годишни доклади за всяка една от регистрираните инсталации, като се описват техническите характеристики на инсталациите, разходваното количество гориво по вид, произведената енергия по вид. От посочените технически данни и съобразно определения емисионен фактор от последната публикувана Национална инвентаризация на газовете се изчислява количеството на отделените емисии при работа на съответната инсталация. Годишните доклади на инсталациите се заверяват от регистриран верификатор и в срок до 31 март на текущата година се представят в Изпълнителната агенция по околна среда.

Безвъзмездно получените от държавата квоти за емисии на парникови газове се признават в отчета за финансовото състояние по стойност на придобиване равна на нула. При продажба, в случай че има такива, се отчита брутната стойност на продажбата на емисии и се представят като „Други приходи“.

5. Отчитане по сегменти

Дружеството отчита доброволно сегменти, базирани на изисквания на Комисията за енергийно и водно регулиране. Регулаторният орган е определил следните оперативни сегменти:

- Регулирана дейност – производство на електрическа енергия и производство, пренос и разпределение на топлинна енергия;
- Нерегулирана дейност – услуга дялово разпределение на топлинна енергия и други.

Тези оперативни сегменти се наблюдават от регулаторния орган и ръководството на Дружеството, и се вземат стратегически решения на базата на коригираните оперативни резултати на сегментите.

В сегмент „Други“ са включени позиции приходи и разходи, които не се признават за целите на ценообразуването (с изключение на амортизацията, изчислявана по специална методология за целите на ценообразуването) на чиято дейност и основен източник на приходи са лихви по просрочени вземания, възнаграждения на собствени адвокати, наеми на активи, администрация, обезценки и други.

Информацията за отделните сегменти може да бъде анализирана за представените отчетни периоди, както следва:

	Регулирана дейност		Нерегулирана дейност		Общо
	Топлинна енергия	Електрическа енергия	Дялово разпределение	Други	
	2023	2023	2023	2023	2023
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Приходи от:					
- външни клиенти	464 097	672 151	13 742	28 852	1 178 842
Приходи на сегмента	464 097	672 151	13 742	28 852	1 178 842
Разходи за материали	(566 905)	(197 922)	(7)	(42)	(764 876)
Разходи за външни услуги	(21 805)	(1 210)	(12 253)	(1 499)	(36 767)
Разходи за персонала	(89 525)	(9 886)	(767)	(2 170)	(102 348)
Разходи за амортизация и обезценка	(35 184)	(4 432)	(50)	(95)	(39 761)
Други разходи, вкл. нетен ефект от обезценка на финансови активи	(116 964)	(76 414)	(568)	(89 562)	(283 508)
Оперативна печалба/(загуба) на сегмента	(366 286)	382 287	97	(64 516)	(48 418)
Активи на сегмента	2 130 884	129 256	5 726	159 634	2 425 500
Пасиви на сегмента	1 360 779	486 950	13 633	17 131	1 878 493

	Регулирана дейност		Нерегулирана дейност		Общо
	Топлинна енергия	Електрическа енергия	Дялово разпределение	Други	
	2022	2022	2022	2022	2022
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Приходи от:					
- външни клиенти	523 359	696 204	11 156	15 740	1 246 459
Приходи на сегмента	523 359	696 204	11 156	15 740	1 246 459
Разходи за материали	(821 630)	(309 187)	(2 802)	(48)	(1 133 667)
Разходи за външни услуги	(19 516)	(686)	(10 216)	(1 480)	(31 898)
Разходи за персонала	(71 397)	(8 332)	(585)	(1 688)	(82 002)
Разходи за амортизация и обезценка	(30 336)	(4 851)	(31)	(179)	(35 397)
Други разходи, вкл. нетен ефект от обезценка на финансови активи	(138 681)	(89 591)	(30)	(50 588)	(278 890)
Оперативна печалба/(загуба) на сегмента	(558 502)	283 858	(2 508)	(38 243)	(315 395)
Активи на сегмента	1 724 989	533 124	3 820	17 411	2 279 344
Пасиви на сегмента	1 211 930	499 446	11 495	27 344	1 750 215

И през двата отчетни периода Дружеството няма клиенти, от които да е генерирало над 10 % от приходите си.

Общата сума на приходите, оперативната печалба или загуба и активите на отделните сегменти са равнени със съответните позиции в финансовия отчет на Дружеството, както следва:

	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Приходи		
Общо приходи на сегменти	1 178 842	1 246 459
Приходи на Дружеството	1 178 842	1 246 459
Печалба или загуба		
Общо оперативна загуба на сегментите	(48 418)	(315 395)
Разходи за пенсионни възнаграждения	(654)	(602)
Разходи за амортизация на счетоводен софтуер и административна сграда	(3 892)	(2 146)
Капитализирани разходи за придобиване на активи	637	3 053
Оперативна загуба на Дружеството	(52 327)	(315 090)
Финансови разходи	(36 004)	(37 683)
Загуба на Дружеството преди данъци	(88 331)	(352 773)

Главната административна сграда на Дружеството и счетоводният софтуер се считат за корпоративни активи на Дружеството и не са разпределени към отделни сегменти.

	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Активи		
Общо активи на сегментите	2 425 500	2 279 344
Административни сгради	8 342	7 974
Счетоводен софтуер	7 657	7 836
Активи на Дружеството	2 441 499	2 295 154

	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Пасиви		
Общо пасиви на сегментите	1 878 493	1 750 215
Задължения към персонала по планове с дефинирани доходи	10 107	9 829
Пасиви на Дружеството	1 888 600	1 760 044

Главната административна сграда на Дружеството и счетоводният софтуер се считат за корпоративни активи на Дружеството и не са разпределени към отделни сегменти.

Приходите на Дружеството са оповестени в пояснения 0 и 24 от финансовия отчет.

Новопридобитите нетекущи активи са оповестени в пояснения 6 и 7 от финансовия отчет.

Приходите на Дружеството от външни клиенти, както и нетекущите активи на Дружеството са локализиращи в Република България.

6. Имоти, машини и съоръжения

Имотите, машините и съоръженията на Дружеството включват земи, сгради, машини и съоръжения, транспортни средства, материали за инвестиционната програма, активи с право на ползване и други. Балансовата стойност може да бъде анализирана, както следва:

	Земя	Сгради	Машини и съоръжения	Транспортни средства	Разходи за придобиване и аванси за имоти, машини и съоръжения, свързани с инвестиционна програма	Резервни части и материали, свързани с придобиване на имоти, машини и съоръжения и изпълнение на инвестиционна програма	Активи с право на ползване - транспортни средства	Други	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Брутна балансова стойност									
Салдо към 1 януари 2023 г.	215 570	66 504	949 034	9 288	56 440	30 549	51	9 760	1 337 196
Новопридобити активи	-	-	-	-	36 659	-	49	-	36 708
Преоценка- увеличение	5 712	1 760	116 512	2 400	-	-	-	3 123	129 507
Преоценка- намаление	(164)	-	(11 973)	(1)	-	-	-	(46)	(12 184)
Отписани активи	(251)	(82)	(90)	(42)	-	-	-	(1)	(466)
Преоценка срещу отписана амортизация	-	(1 767)	(34 472)	(1 275)	-	-	-	(2 064)	(39 578)
Трансфер	42	-	13 728	9	(12 997)	(1 483)	-	701	-
Салдо към 31 декември 2023 г.	220 909	66 415	1 032 739	10 379	80 102	29 066	100	11 473	1 451 183
Амортизация и обезценка									
Салдо към 1 януари 2023 г.	-	(1 607)	(1 777)	(1)	-	-	(48)	(18)	(3 451)
Амортизация за периода	-	(1 362)	(34 479)	(1 371)	-	-	(17)	(2 064)	(39 293)
Загуба от обезценка	-	-	(843)	-	-	-	-	-	(843)
Преоценка срещу отписана амортизация	-	1 767	34 472	1 275	-	-	-	2 064	39 578
Салдо към 31 декември 2023 г.	-	(1 202)	(2 627)	(97)	-	-	(65)	(18)	(4 009)
Балансова стойност към 31 декември 2023 г.	220 909	65 213	1 030 112	10 282	80 102	29 066	35	11 455	1 447 174

	Земя	Сгради	Машини и съоръжения	Транспортни средства	Разходи за придобиване и аванси за имоти, машини и съоръжения, свързани с инвестиционна програма	Резервни части и материали, свързани с придобиване на имоти, машини и съоръжения и изпълнение на инвестиционна програма	Активи с право на ползване - транспортни средства	Други	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Брутна балансова стойност									
Салдо към 1 януари 2022 г.	209 003	66 139	796 957	8 478	76 165	20 725	35	9 584	1 187 086
Новопридобити активи	-	-	-	-	24 408	-	16	-	24 424
Преоценка- увеличение	9 141	34	149 494	2 092	-	-	-	2 640	163 401
Преоценка- намаление	(3 253)	(53)	(10 453)	-	-	-	-	(1)	(13 760)
Отписани активи	-	(20)	(28)	(5)	-	-	-	(658)	(711)
Преоценка срещу отписана амортизация	-	-	(29 982)	(1 277)	-	-	-	(1 839)	(33 098)
Рекласификация от материални записи	-	-	-	-	-	9 824	-	-	9 824
Рекласификация от инвестиционни имоти	-	30	-	-	-	-	-	-	30
Трансфер	679	374	43 046	-	(44 133)	-	-	34	-
Салдо към 31 декември 2022 г.	215 570	66 504	949 034	9 288	56 440	30 549	51	9 760	1 337 196
Амортизация и обезценка									
Салдо към 1 януари 2022 г.	-	(247)	(241)	(15)	-	-	(32)	(641)	(1 176)
Амортизация за периода	-	(1 353)	(29 966)	(1 263)	-	-	(16)	(1 492)	(34 090)
Загуба от обезценка	-	-	(1 561)	-	-	-	-	-	(1 561)
Преоценка срещу отписана амортизация	-	-	29 982	1 277	-	-	-	1 839	33 098
Амортизация на отписани активи	-	14	9	-	-	-	-	276	299
Рекласификация от инвестиционни имоти	-	(21)	-	-	-	-	-	-	(21)
Салдо към 31 декември 2022 г.	-	(1 607)	(1 777)	(1)	-	-	(48)	(18)	(3 451)
Балансова стойност към 31 декември 2022 г.	215 570	64 897	947 257	9 287	56 440	30 549	3	9 742	1 333 745

Имоти, машини и съоръжения на Дружеството са преоценени на 31 декември 2023 г. въз основа на доклад от независими оценители. Предидшната преоценка е била извършена 31 декември 2022 г.

Разходите за придобиване и аванси за имоти, машини и съоръжения и резервни части и материали, свързани с придобиване на имоти, машини и съоръжения и изпълнение на инвестиционна програма са свързани предимно с проекти за модернизация и рехабилитация на топлопреносната мрежа и др.

Всички разходи за амортизация и обезценка са включени в "Амортизация и обезценка на нефинансови активи". Ефектът от преоценките е отчетен в друг всеобхватен доход.

Дружеството не е заложило имоти, машини, съоръжения като обезпечение по свои задължения.

Оценяване по справедлива стойност на нефинансови активи

Всички активи, обект на оценка, са класифицирани в ниво 3 от йерархията на справедливата стойност. Началното салдо на активите, обект на оценка, е равнено с крайното им салдо към отчетната дата в таблиците по-горе.

Оценката е извършена като са приложени следните методи:

- Метод на вещната стойност (разходен метод). Приложен е предимно за сградния фонд на Дружеството и се състои в извеждане на справедливата пазарна стойност на база производствени разходи (разходи за строителство) за единици обем или площ, коригирани в съответствие с ценовата конюнктура и отчитане на фактическото им състояние към датата на оценката. Използваният коефициент на стопанско съответствие, отчитащ икономическата целесъобразност и пригодност на сградата, местонахождението и др. особености, определени чрез включване на няколко компонента, заемат стойности между 0.75 и 1.59 (2022 г.: 0.75 и 1.59).
- Метод на пазарните сравнения, използван за определяне на стойността на земята. В основата му стои съпоставянето на достигнатите продажни и предлагани офертни цени на терени и сгради на подобни обекти.
- Метод на амортизираната възстановителна стойност, използван при оценката на машини, съоръжения и оборудване и други активи отчита характера на производствената дейност и спецификата на наличните съоръжения. За постигане на по-голяма степен на надеждност рамките на този метод, е използвана комбинация между метода за определяне на пазарната цена на активите по разходи за придобиването им и метод за определяне на пазарната стойност на активите по аналог.

Съществени ненаблюдавани данни са свързани с корекцията за специфичните за земите и сградите на Дружеството фактори. Степента и посоката на тази корекция зависи от броя и характеристиките на наблюдаваните пазарни сделки с подобни имоти, които са използвани за целите на оценката. Въпреки че тези данни са субективна преценка, ръководството счита, че крайната оценка не би се повлияла значително от други възможни предположения.

В допълнение, активите в процес на изграждане, резервните части и материали за реализиране на инвестиционната програма на Дружеството са тествани за обезценка от вътрешна експертна комисия на Дружеството, като при анализ на спецификата на активите и други обстоятелства, не са идентифицирани основания за обезценка.

За имотите, машините и съоръженията, отчитани по преоценена стойност, оповестяването на балансовата сума, която би била призната, ако активите се отчитаха съгласно метода на цената на придобиване, е практически неприложимо, поради сложността на притежаваните активи и дългите периоди от време, през които тези активи са били преоценявани и са собственост на Дружеството. Преоценените стойности включват преоценен резерв преди данъци в размер на 1 460 234 хил. лв. (2022 г.: 1 342 077 хил. лв.), който не подлежи на разпределение на едноличния акционер на Дружеството.

7. Нематериални активи

Нематериални активи на Дружеството включват програмни продукти, лицензи, сервитути и разходи за придобиване на нематериални активи. Балансовите стойности за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

	Програмни продукти	Лицензи	Сервитути	Разходи за придобиване на нематериални активи	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Брутна балансова стойност					
Салдо към 1 януари 2023 г.	12 630	287	644 907	666	658 490
Новопридобити активи, закупени	16 350	-	-	-	16 350
Отписани активи	(356)	-	-	-	(356)
Преоценка намаление	-	-	(93)	-	(93)
Салдо към 31 декември 2023 г.	28 624	287	644 814	666	674 391
Амортизация					
Салдо към 1 януари 2023 г.	(5 460)	(224)	-	-	(5 684)
Амортизация за периода	(3 466)	(5)	-	-	(3 471)
Амортизация на отписани активи	356	-	-	-	356
Салдо към 31 декември 2023 г.	(8 570)	(229)	-	-	(8 799)
Балансова стойност към 31 декември 2023 г.	20 054	58	644 814	666	665 592
	Програмни продукти	Лицензи	Сервитути	Разходи за придобиване на нематериални активи	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Брутна балансова стойност					
Салдо към 1 януари 2022 г.	12 630	287	585 830	-	598 747
Новопридобити активи	-	-	-	666	666
Преоценка увеличение	-	-	59 077	-	59 077
Салдо към 31 декември 2022 г.	12 630	287	644 907	666	658 490
Амортизация					
Салдо към 1 януари 2022 г.	(3 619)	(219)	-	-	(3 838)
Амортизация за периода	(1 841)	(5)	-	-	(1 846)
Салдо към 31 декември 2022 г.	(5 460)	(224)	-	-	(5 684)
Балансова стойност към 31 декември 2022 г.	7 170	63	644 907	666	652 806

Към 31 декември 2023 г. съществените нематериални активи на Дружеството са програмни продукти и сервитути. Най-значими програмни продукти са софтуер SAP и система за мониторинг и управление на абонатни станции.

Сервитути

През 2021 г., в резултат на извършен анализ и на разполагаемите активи на Дружеството и след консултации с вътрешни и външни експерти в областта, Дружеството взема решение да признае като нематериални активи с неограничен полезен живот – сервитути, във връзка с изградената топлопреносната мрежа, в размер на 585 830 хил. лв. и да отчете приход в същия размер през 2021 г.

Стойността на сервитутите, при първоначално признаване е определена въз основа на оценка от независим лицензиран оценител при прилагане на метода на пазарните сравнения, свързан с редица значими преценки и допускания, чийто диапазон на изменение би могло да окаже значимо влияние върху справедливата им стойност.

С цел доказване на правото на собственост на Дружеството върху сервитутните вещни права е извършен задълбочен правен анализ, обективиран в правни становища, включващи анализ на същността на сервитутните права, срокове за ползване, начин на придобиване, права на получателя им, възможни начини на разпореждане с тях от страна на ползвателя им, законова

рамка по отношение начина на придобиване на сервитутните права, необходими процедури и документи по отношение на вече изградените и въвеждането на нови съоръжения. Сервитутните права на Дружеството възникват по силата на закон без да е изискуемо заплащането към трети страни, както и няма ограничаващи условия за придобиването им при влизането в сила на съответните законови разпоредби. Отчитайки, че сервитутите са безсрочни права, същите са третираны като активи с неограничен полезен живот. Към датата на изготвяне на настоящия финансов отчет, сформирани в Дружеството специализирана работна група, е в процес на извършване на дейности по пълно техническо и документално обезпечаване на признатите нематериални активи.

Дружеството е възприело политика на последващо оценяване на сервитутите по преоценена стойност, въпреки липсата на активен пазар. Към 31 декември и на двата сравними периода е извършена преоценка на сервитутите на база доклад на независим лицензиран оценител, при прилагане на метод на пазарните сравнения, отчитайки стойността на терените, обхванати от инфраструктурата, в резултат, а което към 31 декември 2023 г. е определена нова справедлива стойност на сервитутите, възлизаща на 644 814 хил. лв. (2022 г.: 644 907 хил. лв.).

Всички разходи за амортизация се включени в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Амортизация и обезценка на нефинансови активи”. Ефектът от преоценката е отчетен в друг всеобхватен доход.

Дружеството няма съществени договорни задължения за придобиване на нематериални активи към 31 декември 2023 г. с изключение на планираното финализиране на процеса по надграждане на допълнителен модул на SAP.

Всички разходи за амортизация се включени в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Амортизация и обезценка на нефинансови активи”.

Дружеството не е заложило нематериални активи като обезпечения по свои задължения.

8. Инвестиционни имоти

Инвестиционните имоти на Дружеството включват сгради, които се намират в гр. София и гр. Ахтопол, които се държат с цел получаване на приходи от наем или за увеличаване стойността на капитала.

Промените в балансовите стойности, представени в отчета за финансовото състояние, могат да бъдат обобщени както следва:

	Инвестиционни имоти хил. лв.
Брутна балансова стойност	
Салдо към 1 януари 2023 г.	2 393
Салдо към 31 декември 2023 г.	2 393
Амортизация и обезценка	
Салдо към 1 януари 2023 г.	(751)
Амортизация за периода	(46)
Салдо към 31 декември 2023 г.	(797)
Балансова стойност към 31 декември 2023 г.	1 596

	Инвестиционни имоти хил. лв.
Брутна балансова стойност	
Салдо към 1 януари 2022 г.	2 411
Прехвърляния към ползван от собственика имот	(30)
Други изменения	12
Салдо към 31 декември 2022 г.	2 393
Амортизация и обезценка	
Салдо към 1 януари 2022 г.	(726)
Прехвърляния към ползван от собственика имот	21
Амортизация за периода	(46)
Салдо към 31 декември 2022 г.	(751)
Балансова стойност към 31 декември 2022 г.	1 642

Балансовата стойност на инвестиционните имоти, отчитани по модела на цената на придобиване към датата на финансовия отчет, възлиза на 1 595 хил. лв. (2022 г.: 1 642 хил. лв.) и се счита за разумно приближение на справедливата им стойност. Последната оценка на справедливата стойност на инвестиционните имоти е извършена към 31 декември 2021 г., въз основа на доклад на независим оценител, в резултат на който е отчетена загуба от обезценка в размер на 51 хил. лв., включена на ред „Амортизация и обезценка на нефинансови активи“.

Инвестиционните имоти не са заложили като обезпечение по заеми.

Част от инвестиционните имоти са отдавани под наем по договори за оперативен лизинг.

Приходите от наеми за 2023 г., възлизащи на 206 хил. лв. (2022 г.: 29 хил. лв.), са включени в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Други приходи“. Те включват фиксирани лизингови плащания. Преките оперативни разходи в размер на 13 хил. лв. са оповестени на ред „Други разходи“ (2022 г. 14 хил. лв.).

Бъдещите минимални лизингови постъпления са представени както следва:

	Минимални лизингови постъпления			
	До 1 Година хил. лв.	1-2 години хил. лв.	2-3 години хил. лв.	Общо хил. лв.
31 декември 2023 г.	206	-	-	206
31 декември 2022 г.	13	16	-	29

9. Дългосрочни финансови активи

Сумите, признати в отчета за финансовото състояние, се отнасят към следните категории дългосрочни финансови активи:

	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Некотиран капитало инструмент по справедлива стойност през друг всеобхватен доход:		
ЗАД ОЗК	659	659
Общинска банка АД	6	6
	665	665
Дългови инструменти по амортизирана стойност:		
Блокирани парични средства в КТБ АД	67 129	67 620
Обезценка на блокирани парични средства в КТБ АД	(67 129)	(67 620)
	-	-
Общо нетекущи финансови активи	665	665

През двата сравними периода не са установени съществени изменения в стойността на притежаваните от Дружеството некотиран капитало инструмент по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, поради което не са отчетени изменения в съответните позиции от финансовия отчет.

На 20 юни 2014 г. Българска народна банка предприе действия за поставянето под специален надзор на Корпоративна търговска банка АД (КТБ АД). На 6 ноември 2014 г. БНБ отнема лиценза ѝ за извършване на банкова дейност и взе решение да бъде подадено искане до компетентния съд за откриване на производство по несъстоятелност на КТБ АД. Дружеството има вземания от КТБ АД /в несъстоятелност/, които са обезценени в пълен размер, тъй като са запазени всички ограничения, свързани с тях.

Дружеството има вземания от КТБ АД /в несъстоятелност/, които са обезценени в пълен размер, тъй като са запазени всички ограничения, свързани с тях. През 2022 г. 491 хил. лв. от сумата е била възстановена на Дружеството, което е рефлектирало в признаване на възстановена загуба от обезценка на ред „Нетен ефект от обезценка на финансови активи“.

Изменението в размера на коректива за очаквани кредитни загуби може да бъде представено по следния начин:

	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Обезценка		
Салдо към 1 януари	(67 129)	(67 620)
Възстановяване на загуба от обезценка	-	491
Салдо към 31 декември	(67 129)	(67 129)

10. Отсрочени данъчни активи и пасиви

Предвид статута на Дружеството като общинско предприятие, то няма да подлежи на облагане с допълнителен корпоративен данък по реда на промените в Закона за корпоративното подоходно облагане, които са в сила от 1 януари 2024 г. и Дружеството не признава отсрочени данъчни активи и пасиви, свързани с данъците върху дохода от втори стълб (параграф 4А от МСС 12).

Отсрочените данъци възникват в резултат на временни разлики и могат да бъдат представени като следва:

Отсрочени данъчни пасиви (активи)	1 януари 2023 г. хил. лв.	Признати в другия всеобхватен доход хил. лв.	Признати в печалбата или загубата хил. лв.	31 декември 2023 г. хил. лв.
Имоти, машини и съоръжения и нематериални активи	108 378	11 723	-	120 101
Пенсионни и други задължения към персонала	(1 047)	(21)	30	(1 038)
	107 331	11 702	30	119 063
Отсрочени данъчни активи	(1 047)			(1 038)
Отсрочени данъчни пасиви	108 378			120 101
Признати като:				
Нетно отсрочени данъчни пасиви /(активи)	107 331			119 063

Отсрочени данъчни пасиви (активи)	1 януари 2022 г. хил. лв.	Признати в другия всеобхватен доход хил. лв.	Други изменения, признати в собствения капитал хил. лв.	Признати в печалбата или загубата хил. лв.	31 декември 2022 г. хил. лв.
Имоти, машини и съоръжения и нематериални активи	87 534	20 872	(79)	51	108 378
Пенсионни и други задължения към персонала	(578)	(189)	-	(280)	(1 047)
	86 956	20 683	(79)	(229)	107 331
Отсрочени данъчни активи	(578)				(1 047)
Отсрочени данъчни пасиви	87 534				108 378
Признати като:					
Нетно отсрочени данъчни пасиви /(активи)	86 956				107 331

Сумите, признати в другия всеобхватен доход, се отнасят до преоценката на нефинансови активи и преоценките по планове с дефинирани доходи.

Сумата на непризнатия в отчета за финансовото състояние отсрочен данъчен актив, за неизползвани данъчни загуби, както и приспадащите се временни разлики по отношение на очаквани кредитни загуби и загуби от обезценки, възлиза на 77 209 хил. лв. Реализацията им зависи от реализацията на бъдещи облагаеми печалби и възникване на обективни обстоятелства съгласно приложимото законодателство.

11. Материални запаси

	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Горива и смазочни материали	13 122	13 236
Други основни материали	13 828	12 285
Други материали	1 775	921
Материални запаси	28 725	26 442

Разходите за материалните запаси са оповестени в пояснение 25 от настоящия финансов отчет.

Материалните запаси към 31 декември 2023 г. не са предоставяни като обезпечение на задължения.

12. Търговски вземания

	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Търговски вземания, брутно	338 342	327 455
Вземания от картови и други оператори по извършени от клиенти плащания	3 388	3 266
Обезценка и очаквани кредитни загуби	(103 989)	(105 666)
Търговски вземания	237 741	225 055

Всички вземания са краткосрочни. Нетната балансова стойност на търговските вземания се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност.

При извършена софтуерна миграция на Дружеството, са формирани счетоводни сметки за търговски вземания, без пълна аналитична детайлизация на същите, от което по оценка на ръководството следва потенциално занижаване на търговските вземания и собствения капитал с 2 554 хил. лв.

Всички търговски вземания на Дружеството са прегледани относно настъпили събития на неизпълнение и е приложен опростен подход за определяне на очакваните кредитни загуби към края на периода като е приложен разработения съгласно МСФО 9 модел за изчисляване на очакваните кредитни загуби и загуби от обезценка.

Изменението в размера на коректива за очаквани кредитни загуби на търговските вземания може да бъде представено по следния начин:

	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Обезценка на търговски вземания		
Салдо към 1 януари	(105 666)	(100 569)
Отписани суми (несъбираеми)	-	6 867
Загуба от обезценка	(1 677)	(12 402)
Възстановяване на загуба от обезценка	3 354	438
Салдо към 31 декември	(103 989)	(105 666)

Анализ на търговските вземания е представен в пояснение 35.2.

13. Други вземания

	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Съдебни и присъдени вземания, брутна стойност	291 938	281 188
Други вземания	255	173
Обезценка	(244 791)	(234 950)
Финансови активи	47 402	46 411
Гаранции	1 927	1 911
Предплатени разходи и предоставени аванси	64	84
Други нефинансови активи	104	107
Обезценка на нефинансови активи	(90)	(90)
Нефинансови активи	2 075	2 012
Други вземания	49 477	48 423

Всички вземания са краткосрочни. Нетната балансова стойност на другите вземания се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност.

Всички други финансови вземания на Дружеството са прегледани относно настъпили събития на неизпълнение и е приложен опростен подход за определяне на очакваните кредитни загуби към края на периода като е приложен разработения съгласно МСФО 9 модел за изчисляване на очакваните кредитни загуби и загуби от обезценка.

Изменението в размера на коректива за очаквани кредитни загуби на другите финансови вземания може да бъде представено по следния начин:

	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Обезценка на съдебни вземания		
Салдо към 1 януари	(234 950)	(234 187)
Отписани суми (несъбираеми)	7 776	3 213
Загуба от обезценка	(21 696)	(17 054)
Възстановяване на загуба от обезценка	4 079	13 078
Салдо към 31 декември	(244 791)	(234 950)

14. Данъчни вземания

	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Данък добавена стойност за възстановяване	7 229	887
	7 229	887

15. Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти включват следните елементи:

	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Парични средства в банки и в брой в:		
- български лева	3 278	5 446
- евро	22	43
Пари и парични еквиваленти	3 300	5 489

Дружеството няма блокирани пари и парични еквиваленти.

Дружеството е извършило оценка на очакваните кредитни загуби върху парични средства и парични еквиваленти. Оценената стойност е несъществена спрямо брутната стойност на паричните средства депозирани във финансови институции поради което не е начислена във финансовите отчети на Дружеството.

16. Акционерен капитал

Регистрираният капитал на Дружеството се състои от 107 648 905 на брой напълно платени обикновени акции с номинална стойност в размер на 1 лв. за акция. Всички акции са с право на получаване на дивидент и ликвидационен дял и представляват един глас от общото събрание на акционерите на Дружеството.

	2023 Брой акции	2022 Брой акции
Брой издадени и напълно платени акции:		
В началото на годината	107 648 905	107 648 905
Общ брой акции оторизирани и платени на 31 декември	107 648 905	107 648 905

Към 31 декември и на двата сравними периода, едноличен акционер на Дружеството е Община София.

17. Възнаграждения на персонала

17.1. Разходи за персонала

	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Разходи за заплати и други	(84 323)	(66 185)
Разходи за социални осигуровки	(14 912)	(12 459)
Разходи за неизползвани отпуски на персонала	(2 607)	(2 954)
Разходи за осигуровки на неизползвани отпуски	(508)	(404)
Планове с дефинирани доходи	(652)	(602)
Разходи за персонала	(103 002)	(82 604)

17.2. Пенсионни и други задължения към персонала

Пенсионните и други задължения към персонала, признати в отчета за финансовото състояние, се състоят от следните суми:

	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Нетекущи:		
Задължения по планове с дефинирани доходи	4 690	8 699
Нетекущи пенсионни задължения към персонала	4 690	8 699
Текущи:		
Задължения по планове с дефинирани доходи	5 417	1 130
Задължения за заплати	7 588	6 254
Задължения за социални осигуровки	2 369	2 152
Неизползвани отпуски и осигуровки върху тях	3 676	2 938
Текущи пенсионни и други задължения към персонала	19 050	12 474

Съгласно изискванията на Кодекса на труда при прекратяване на трудовото правоотношение след като служителят е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, Дружеството е задължено да му изплати обезщетение в размер до шест брутни работни заплати. Дружеството е начислило правно задължение за изплащане на обезщетения на наетите лица при пенсиониране в съответствие с изискванията на МСС 19 „Доходи на наети лица“ на база на прогнозираните плащания за следващите години дисконтирани към настоящия момент с дългосрочен лихвен процент на безрискови ценни книжа.

Задълженията за изплащане на дефинирани доходи към персонала в края на представените отчетни периоди са както следва:

	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Задължения за изплащане на дефинирани доходи към 1 януари	9 829	8 287
Разходи за текущ и минал трудов стаж	654	602
Разходи за лихви	372	126
Преоценки – актюерски загуби	207	1 888
Изплатени доходи	(955)	(1 074)
Задължения за изплащане на дефинирани доходи към 31 декември	10 107	9 829

При определяне на пенсионните задължения са използвани следните актюерски допускания:

	2023	2022
Дисконтов процент	3.75%	1.5%
Очакван процент на увеличение на заплатите	1 %	1 %

Ръководството на Дружеството е направило тези предположения с помощта на независим актюерски оценители.

Финансовите допускания се прилагат към развитието на паричните потоци във времето и се отразяват върху размера на бъдещото задължение и определянето на неговата настояща стойност. Приетите лихвени проценти представляват много важна част от процеса на оценката, тъй като се използват за дисконтиране на очакваните бъдещи парични потоци, в резултат на което се получават капитализираните стойности на бъдещите плащания. Финансовите допускания отразяват реалните очаквания за развитието и бъдещия размер на някои основни параметри като доходност на инвестициите, ръст на заплатите, инфлация и др. При определянето на финансовите параметри следва да се има в предвид дългосрочния характер на задължението към по-голямата част от наетите лица, според момента на възникване на задължението за изплащане на обезщетение.

Основните финансови предположения, използвани при изчисленията са следните:

- Ръст на заплатите. Приложения процент за ръст на заплатите е от съществено значение за определяне на размера на задължението към момента на неговото възникване. Размерът на този процент е определен на базата на статистическа информация за ръста на заплатите в дружеството през последните пет години и на прогнозните очаквания за следващите години, според очакваното ниво на инфлация. Като се има предвид статистическата информация за доходите и инфлацията в страната и очакванията на работодателя е определен прогнозният ръст на заплатите.
- Процент на дисконтиране. Според изискването на стандарта процента, с който ще се дисконтира задължението трябва да съответства на пазарните доходи към дата на отчета за финансовото състояние, който носят първокачествените корпоративни облигации. При условие, че няма развит капиталов пазар следва да се използват пазарните доходи на правителствените облигации. Удачно е също така като процент на дисконтиране да се използва и бъдещата норма на възвращаемост на активите на Дружеството. Поради дългосрочния характер на задължението и липсата на такива финансови инструменти, отразяващи фиксирана доходност за по-дълъг срок е преценено, че като норма на дисконтиране може да се приложи очаквания процент на доходност при инструменти с по-дългосрочен падеж от съществуващите следвайки изискванията на МСС 19.
- Други допускания. При определянето на момента на пенсиониране за всички лица, работещи на трудов договор в Дружеството се предполага, че те ще се пенсионират според изискването за пенсия за осигурителен стаж и възраст за работещите при условията на трета категория труд.

Демографските допускания отразяват вероятността лицата, назначени на трудов договор да останат при работодателя и в момента на придобиване на право на пенсия за осигурителен стаж и възраст и за тях да възникне задължение за изплащане на обезщетение. Лицата могат да отпаднат преди пенсиониране по различни причини: оттегляне, съкращаване на щат, заболяване, смърт и др. Демографските допускания отразяват специфични вероятности, които се базират на статистическа информация за населението на страната и са приложени към структурата на персонала по пол и възраст към момента на извършване на оценката. Използваните демографски статистически предположения се основават на следното:

- Таблица за смъртност. Таблицата за смъртност отразява вероятността лицата да доживеят определената възраст за придобиване на право на пенсия. Изчислява се за всяко лице индивидуално на базата на неговия пол и на възрастта му към момента на извършване на оценката.
- Вероятност за оттегляне. На базата на предоставена информация за текучеството на персонала през последните четири години и очакваното преструктуриране на дружеството през следващите две години е отразена вероятността за напускане или предстоящо съкращаване. Тази вероятност е приложена към съществуващата структура на персонала, съобразно разпределението на лицата по пол и възраст към момента на извършване на оценката.

Настоящата стойност на задълженията по планове с дефинирани доходи е оценена по кредитния метод на прогнозираните единици.

Тези допускания са използвани при определянето на размера на задълженията за изплащане на дефинирани доходи за отчетните периоди и се считат за възможно най-добрата преценка на ръководството.

Общата сума на разходите по планове с дефинирани доходи на Дружеството призната в печалбата или загубата може да бъде представена както следва:

	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Разходи за текущ трудов стаж	(557)	(479)
Разходи за минал трудов стаж	(97)	(123)
Нетни разходи за лихви	(372)	(126)
Общо разходи признати в печалбата или загубата	(1 026)	(728)

Разходите за текущ и минал трудов стаж са включени в „Разходи за персонала“. Нетните разходи за лихви са включени в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Финансови разходи“ (вж. пояснение 28).

Общата сума на разходите по планове с дефинирани доходи на Дружеството призната в другия всеобхватен доход може да бъде представена както следва:

	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Преоценки – актюерски загуби	(207)	(1 888)
Общо суми признати в другия всеобхватен доход	(207)	(1 888)

На базата на минал опит Дружеството очаква да плати вноски по плана за дефинирани доходи за 2024 г. в размер на 2 158 хил. лв.

Средно претеглената продължителност на задължението за изплащане на дефинирани доходи към 31 декември 2023 г. е 15 години (2022 г.: 15 години).

Значимите актюерски предположения при определянето на задълженията по планове с дефинирани доходи са свързани с дисконтовия процент очаквания процент на увеличение на заплатите и средната продължителност на живота.

Следващата таблица представя анализ на чувствителността и обобщава ефектите от промените в тези актюерски предположения върху задълженията по планове с дефинирани доходи към 31 декември на двата представени периода.

Промени в значимите актюерски предположения
 2023 2022

Увеличение/(Намаление) на задълженията по планове с дефинирани доходи

Дисконтов процент	Увеличение с	Намаление с	Увеличение с	Намаление с
	0.25%	0.25%	0.25%	0.25%
	(140)	145	(140)	145
Процент на увеличение на заплатите	Увеличение с	Намаление с	Увеличение с	Намаление с
	1%	1%	1%	1%
	600	(549)	600	(549)
Средна продължителност на живота	Увеличение с	Намаление с	Увеличение с	Намаление с
	1 година	1 година	1 година	1 година
	105	(118)	105	(118)
Текучество на персонала	Увеличение с	Намаление с	Увеличение с	Намаление с
	1%	1%	1%	1%
	(566)	484	(566)	484

Анализът на чувствителността е базиран на промяна в само едно от предположенията. Той може да се различава от действителната промяна в задълженията за дефинирани доходи тъй като промените в предположенията често са свързани помежду си.

18. Получени заеми

Заемите включват следните финансови пасиви:

	Текущи		Нетекущи	
	2023	2022	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Финансови пасиви, оценявани по амортизирана стойност:				
Банков заем – Българска банка за развитие АД	-	10 589	-	-
Български енергиен холдинг ЕАД	176 944	163 146	620 695	723 572
Общо балансова стойност	176 944	173 735	620 695	723 572

Балансовата стойност на заемите се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност. Всички заеми са деноминирани в български лева.

През 2023 г. дружеството цялостно погаси, в съответствие с договорните условия, банков кредит към **Българска банка за развитие АД**, при следните параметри:

- Размер на заема: 40 000 хил. лв.;
- Усвоен заем: 36 306 хил. лв.;
- Лихвен процент: 3 месечен EURIBOR + 3.0 (три) процентни пункта надбавка;
- Срок: 2023 г. на вноски съгласно погасителен план;
- Гратисен период 1 година;
- Плащанията на главница и лихва са всеки месец считано от 20.08.2021 г.;
- Обезпечения: особен залог на вземания от продажба на ел. енергия до размера на одобрения кредит, особен залог върху вземания по всички сметки на Дружеството открити в търговски банки на територията на страната, в размер до 40 000 хил. лв., който при определени нива на задлъжнялост може да се увеличи със заложен в договора коефициент.

Към 31.12.2023 г. Дружеството **няма кредитна експозиция** към **Българска банка за развитие АД**, поради факта, че разчетът е погасен.

Дружеството отчита задължения към **Български енергиен холдинг ЕАД** във връзка с търговски задължения на Дружеството към Булгаргаз ЕАД, в последствие прехвърлени към Български енергиен холдинг ЕАД чрез договори за цесии и трансформирани в заеми. Параметрите им са като следва:

- Задължение по споразумение между Дружеството и Български енергиен холдинг ЕАД от 1 април 2019 г. в размер на 38 854 хил. лв. (2022 г.: 63 807 хил. лв.), със срок на погасяване на вноски, съгласно погасителен план, до 2025 г. и годишна лихва в размер на 4.66 %. Към 31 декември 2023 г. просрочената част от задължението възлиза на 11 300 хил. лв. (2022 г.: 19 544 хил. лв.).
- Задължение по споразумение между Дружеството и Български енергиен холдинг ЕАД от 11 декември 2015 г. в размер на 421 982 хил. лв. (2022 г.: 480 477 хил. лв.), със срок на погасяване на вноски, съгласно погасителен план, до 2035 г. и годишна лихва в размер на 3.25 %. Към 31 декември 2023 г. просрочената част от задължението възлиза на 21 610 хил. лв. (2022 г.: 44 774 хил. лв.).
- Задължение по споразумение между Дружеството и Български енергиен холдинг ЕАД от 15 септември 2022 г. в размер на 336 803 хил. лв. (2022г.: 342 435 хил. лв.), със срок на погасяване на вноски, съгласно погасителен план, до 2029 г., гратисен период за главницата до март 2023 г. и годишна лихва в размер на 3.525 %. Задълженията по споразумението са обезпечени със: залог върху всички настоящи, бъдещи и условни вземания на Дружеството по банкови сметки, открити в търговски банки на територията на Република България, както и всички вземания по новооткрити след датата на споразумението сметки, в т.ч. за приходи от продажби на енергия, за премии от Фонд СЕС и всички други постъпления на Дружеството по сметки, открити в изброени в споразумението банки; всички настоящи, бъдещи и условни вземания на Дружеството по договори с изброени в споразумението контрагенти; всички настоящи, бъдещи и условни вземания на Дружеството по договори за продажба на енергия на Българска независима енергийна борса ЕАД. Към 31 декември 2023 г. просрочената част от задължението възлиза на 41 156 хил. лв. (2022 г.: 7 858 хил. лв.).

19. Търговски задължения

	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Текущи:		
Търговски задължения	843 512	567 737
Финансови пасиви	843 512	567 737
Текущи търговски задължения	843 512	567 737

Нетната балансова стойност на текущите търговски и други задължения се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност.

20. Други задължения

	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Текущи:		
Други задължения		
Задължения за парникови емисии	42 636	98 761
Задължения по лизингови договори	6	3
Финансови пасиви	42 642	98 764
Фонд Сигурност на електроенергийната система	4 199	6 208
Получени аванси	1 993	2 850
Депозити и гаранции	1 515	1 492
Други задължения	935	705
Нефинансови пасиви	8 642	11 255
Други задължения	51 284	110 019

21. Безвъзмездни средства по програми

	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Нетекущи:		
KIDS	47 475	48 930
Инсталация на RDF в ТЕЦ София	2 910	2 910
Други	30	30
Нетекущи безвъзмездни средства по програми	50 415	51 870
Текущи:		
KIDS	1 435	3 747
Други	2	2
Текущи безвъзмездни средства по програми	1 437	3 749

Безвъзмездните средства по грант KIDS са предоставени от „Международен фонд Козлодуй за подпомагане на дейности по извеждане от експлоатация“.

Приходите от финансираня, във връзка с програмите по-горе, възлизат на 6 545 хил. лв. (2022 г.: 3 942 хил. лв.). През 2022 г. приходът от финансиране във връзка с високите цени на природния газ и електроенергията възлиза на 172 079 хил. лв.

22. Данъчни задължения

	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Данък върху доходите на физическите лица	1 017	773
Мита и акцизи	450	33
Други данъци в съответствие със ЗКПО	43	52
Данъчни задължения	1 510	858

23. Приходи от продажби

Дружеството представя приходи от продажби с течение на времето, в следните основни направления:

	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Топлинна енергия	464 097	396 411
<i>Битови потребители</i>	374 203	320 413
<i>Стопански потребители</i>	89 894	75 998
Електрическа енергия	672 151	647 131
Приходи от продажби	1 136 248	1 043 542

Приходите са от потребители, локализирани в Столична община.

Салдата по активи, свързани с договори с клиенти са оповестени в пояснения 12 и 13.

24. Други приходи

	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Неустойки по просрочени вземания	18 600	12 372
Услуга по дялово разпределение	13 742	11 320
Присъдени юрисконсултски възнаграждения	1 396	1 211
Услуга по съгласуване на проекти	287	200
Приходи от услуги по обслужване на абонати	217	211
Приходи от предварително проучване	157	152
Обезщетения от застраховки	146	106
Услуга по присъединяване на нови клиенти	139	245
Неустойки по договори	26	75
Приходи от инвестиционни имоти	16	29
Други	1 323	975
Други приходи	36 049	26 896
В т.ч.		
<i>Признати с течение на времето съгласно МСФО 15</i>	35 887	26 761
<i>Приходи, извън обхвата на МСФО 15</i>	162	135

25. Разходи за материали

	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Природен газ за производство	(735 498)	(1 100 112)
Вода	(12 715)	(7 805)
Електрическа енергия	(7 671)	(16 750)
Основни материали	(4 446)	(6 060)
Химикали за производство	(2 589)	(1 205)
Дизел за автотранспорт	(479)	(497)
Бензин за автотранспорт	(427)	(174)
Материали за текущо поддържане	(209)	(203)
Работно облекло	(174)	(150)
Промислен газьол за производство	(151)	(117)
Други разходи за други материали	(517)	(594)
Разходи за материали	(764 876)	(1 133 667)

В разходите за материали са включени разходи за материали на стойност 3 622 хил. лв., оповестени в Нефинансовата декларация за 2023 г., в таблица 3.

26. Разходи за външни услуги

	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Дялово разпределение на топлинна енергия	(12 131)	(10 066)
Разходи за поддръжка	(9 178)	(6 984)
Охрана на обекти	(4 649)	(3 584)
Печат, пликване и доставка на съобщения към фактури	(4 169)	(1 814)
Разходи за инкасиране на вземания за топлинна енергия	(1 486)	(4 105)
Съдебни и нотариални разходи	(1 540)	(1 493)
Застраховки	(1 527)	(1 139)
Изготвяне на анализи и консултации	(205)	(971)
Други	(1 882)	(1 742)
Разходи за външни услуги	(36 767)	(31 898)

Възнаграждението за независим финансов одит за 2023 г. е в размер на 195 хил. лв. През годината не са предоставяни данъчни консултации или други услуги, несвързани с одита. Настоящото оповестяване е в изпълнение на изискванията на чл. 30 от Закона за счетоводството.

В разходите за външни услуги са включени разходи за ремонти и други, на стойност 9 228 хил. лв., оповестени в Нефинансовата декларация за 2023 г., в таблица 3.

27. Други разходи

	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Разходи за квоти за парникови емисии	(147 226)	(189 020)
Неустойки по договори	(77 158)	(34 714)
Такси към Фонд сигурност на енергийната система	(33 636)	(32 517)
Разходи за безплатна храна по Наредба №11	(3 259)	(2 236)
Данък сгради и такса смет	(2 035)	(1 857)
Държавни и лицензионни такси	(1 102)	(796)
Разходи за опазване на околната среда	(178)	(140)
Други	(2 974)	(2 161)
Други разходи	(267 568)	(263 441)

28. Финансови разходи

	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Разходи за лихви, свързани със заеми по амортизирана стойност	(35 244)	(37 105)
Общо разходи за лихви по финансови задължения, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата	(35 244)	(37 105)
Разходи за банкови лихви и такси	(387)	(445)
Разходи за лихви по планове с дефинирани доходи	(372)	(126)
Загуба от промяна във валутните курсове по вземания и задължения	(1)	(7)
Финансови разходи	(36 004)	(37 683)

29. (Разходи за)/ приходи от данъци върху дохода

Очакваните разходи за данъци, базирани на приложимата данъчна ставка за България в размер на 10 % (2022 г.: 10 %), и действително признатите данъчни разходи в печалбата или загубата могат да бъдат равнени, както следва:

	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Загуба преди данъчно облагане	(88 331)	(352 773)
Данъчна ставка	10%	10%
Очакван разход за данък върху дохода	-	-
Данъчен ефект от:		
Намаления на финансовия резултат за данъчни цели	470	4 195
Увеличение на финансовия резултат за данъчни цели	(367)	(6 444)
Текущ разход за данък върху дохода	-	-
Отсрочени данъчни (разходи)/ приходи:		
Възникване и обратно проявление на временни разлики	(30)	229
(Разходи за)/ приходи от данък върху дохода	(30)	229

Отсрочени данъчни разходи, признати директно в другия всеобхватен доход (11 702) (20 683)

Пояснение 10 предоставя информация за отсрочените данъчни активи и пасиви, включваща стойностите, признати директно в другия всеобхватен доход.

30. Сделки със свързани лица

Свързаните лица на Дружеството включват едноличния акционер, ключов управленски персонал, свързани с тях лица.

Ако не е изрично упоменато, транзакциите със свързани лица не са извършвани при специални условия и не са предоставяни или получавани никакви гаранции.

30.1. Сделки с ключов управленски персонал

Ключовият управленски персонал на Дружеството включва членовете на Управителния съвет и Надзорния съвет. Възнагражденията на ключовия управленски персонал включват следните разходи:

	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Краткосрочни възнаграждения:		
Заплати	(358)	(384)
Разходи за социални осигуровки	(41)	(40)
Неизползвани отпуски и осигуровки върху тях, нетно	-	20
Общо възнаграждения	(399)	(404)

Текущите задължения към ключов управленски персонал към 31 декември 2023 г., по неизплатени възнаграждения, осигуровки и компенсируем отпуск в общ размер на 28 хил. лв. (2022 г.: 28 хил. лв.) са представени като част от задълженията към персонала в пояснение 17.2 от финансовия отчет.

31. Равнение на задълженията, произтичащи от финансова дейност

Промените в задълженията на Дружеството, произтичащи от финансова дейност, могат да бъдат класифицирани, както следва:

	Задължения по заеми хил. лв.	Задължения по лизингови договори хил. лв.	Общо хил. лв.
1 януари 2023 г.	897 307	3	897 310
Парични потоци:			
Плащания	(30 016)	(33)	(30 049)
Непарични промени:			
Начислени лихви	35 244	-	35 244
Погасени суми по тристранно споразумение	(104 896)	-	(104 896)
Придобити активи с право на ползване	-	36	36
31 декември 2023 г.	797 639	6	797 645

	Задължения по заеми хил. лв.	Задължения по лизингови договори хил. лв.	Общо хил. лв.
1 януари 2022 г.	930 558	3	930 561
Парични потоци:			
Плащания	(44 315)	(16)	(44 331)
Непарични промени:			
Начислени лихви	37 105	-	37 105
Погасени суми по тристранно споразумение	(26 041)	-	(26 041)
Придобити активи с право на ползване	-	16	16
31 декември 2022 г.	897 307	3	897 310

32. Безналични сделки

През представените отчетни периоди Дружеството е осъществило следните инвестиционни и финансови сделки, при които не са използвани пари или парични еквиваленти и които не са отразени в отчета за паричните потоци:

- През 2023 г., въз основа на тристранно споразумение между Дружеството, Български енергиен холдинг ЕАД и Фонд „Сигурност на електроенергийната система“, 20% от стойността на дължимите от фонда премии на топлофикационното дружество за регулаторни периоди от 1 юли 2022 г. до 30 юни 2023 г. и от 1 юли 2023 г. до 30 юни 2024 г. са превеждани към Български енергиен холдинг ЕАД, за погасяване на задълженията на Дружеството, като погасената сума по заема през 2023 г., в резултат на споразуменията възлиза на 104 896 хил. лв.
- През 2023 г., въз основа на тристранно споразумение между Дружеството, „Булгаргаз“ ЕАД и Фонд „Сигурност на електроенергийната система“, 80% от стойността на дължимите от фонда премии на топлофикационното дружество за регулаторни периоди от 1 юли 2022 г. до 30 юни 2023 г. и от 1 юли 2023 г. до 30 юни 2024 г. са превеждани към Български енергиен холдинг ЕАД, за погасяване на задълженията на Дружеството. Погасената сума по текущите задължения за природен газ през 2023 г., в резултат на споразуменията възлиза на 419 585 хил. лв.
- През 2023 г. Дружеството е придобило нетекущи активи по договори за лизинг в размер на 36 хил. лв. (през 2022 г. 16 хил. лв.).
- През 2022 г., въз основа на тристранно споразумение между Дружеството, Български енергиен холдинг ЕАД и Фонд „Сигурност на електроенергийната система“, 20% от стойността на дължимите от фонда премии на топлофикационното дружество за регулаторен период от 1 юли 2022 г. до 30 юни 2023 г. ще бъдат превеждани към Български енергиен холдинг ЕАД, за погасяване на задълженията на Дружеството, като погасената сума по заеми, в резултат на това споразумение възлиза на 26 041 хил. лв.

33. Условни активи и условни пасиви

Правни искиове

През годината има предявени различни искиове към Дружеството. Ръководството на Дружеството счита че отправените искиове са неоснователни и че вероятността те да доведат до разходи за Дружеството при уреждането им е малка.

Дружеството е страна по правни спорове и в качеството си на ищец.

Нито един от гореспоменатите искиове не е изложен тук в детайли за да не се окаже сериозно влияние върху позицията на Дружеството при разрешаването на споровете.

Данъчни задължения

Последните данъчни проверки на Дружеството са извършени от данъчната администрация, както следва:

- Данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на юридически лица – до 31 декември 2014 г.
- Данък върху разходите за превозни средства – до 31 декември 2014 г.
- Данък върху социалните разходи по ЗКПО, представяни в натура – до 31 декември 2014 г.
- Корпоративен данък – до 31 декември 2014 г.
- Данък върху представителните разходи – до 31 декември 2014 г.
- Данък върху добавената стойност – до 31 декември 2014 г.
- Данък върху доходите на чуждестранни юридически лица – до 31 декември 2014 г.
- Данък върху доходите от трудови и приравнени към тях правоотношения – до 31 декември 2016 г.
- Декларация по чл. 92 от ЗКПО за данъчния финансов резултат и годишен корпоративен данък за 2016 г.
- Разходите на държавното обществено осигуряване - до 31 юли 2018 г.
- Прилагане на намалената ставка 9% на ДДС по изравнителните фактури за отопление за сезон 2021-2022 г
- Спазване на осигурителното законодателство и ЗДДФЛ. Колективен трудов договор действащ през периода 2017-2020 г, структурата и организацията на работната заплата
- Спазване на осигурителното законодателство и ЗДДФЛ. Проверка СБКО- карти за градски транспорт за периода 1 януари 2018 г. до 31 декември 2021 г.
- Спазване на ЗКПО и ЗДДС за периода 2021г-2022г. Данъчни декларации по чл. 92 от ЗКПО. Декларации за данък върху добавената стойност.
- Други

Ръководството на Дружеството не счита че съществуват съществени рискове в резултат на динамичната фискална и регулаторна среда в България които биха наложили корекции във финансовия отчет за годината приключваща на 31 декември 2023 г.

Гаранции

В полза на Топлофикация София ЕАД са учредени банкови гаранции и застрахователни полици в размер на 9 940 хил. лв.

Учредените залози във връзка със задължения по заеми са оповестени в пояснение 18.

Учредени са и гаранции в полза на контрагенти, вкл. във връзка с търговията на свободния пазар на електрическа енергия и съгласно изискванията на Закона за енергетиката в размер на 1 836 хил. лв.

Условни пасиви, свързани с лицензионни ангажименти

Дружеството е притежател на лицензии за производство и пренос на топлинна енергия и производство на електрическа енергия на територията на град София. Съгласно тези лицензии и приложимите закони, подзаконови актове и регулации, за Дружеството възникват задължения от оперативен характер с цел осигуряване на нормално снабдяване с топлинна енергия и задължения във връзка с представяне на финансова и друга информация. В хода на изпълнение на тези задължения възникват редица ограничения, които могат да доведат до ненавременен и непълно изпълнение на произтичащите задължения от тези регулации. Често

тези ограничения са извън контрола на ръководството на Дружеството и зависят от регулаторната среда, в която Дружеството оперира, и от действията и мерките, които се предприемат от регулатора и законодателните органи.

Изпълнението на лицензионните ангажименти се контролира от държавата, чрез регулаторния орган КЕВР. В повече от случаите този контрол се осъществява в период, следващ периода, в който ангажиментите се изпълняват. Съгласно нормативната среда, регулаторният орган има право да поиска корективни действия, в случаите когато установи неспазване на лицензионни ангажименти или да наложи финансови санкции.

Приложимата нормативна уредба задължава Дружеството да извършва дейността си, като обезпечава сигурността, непрекъснатостта и качеството топлоснабдяването, ефективното използване на горивата и енергията, опазването на околната среда, живота, здравето и собствеността на гражданите, като неспазването на тези лицензионни задължения предвижда налагането на санкции от страна на регулаторните органи. Конкретен пример в тази област е разпоредбата на чл. 39, ал. 1 от Общи условия за продажба на топлинна енергия за битови нужди от Дружеството на клиенти в град София, където е предвиден 48 часов срок за отстраняване на повреди по топлопреносната мрежа или абонатните станции, в резултат на които е преустановено топлоподаването към потребителите, като дължимата неустойка е в размер на стойността на недоставената топлинна енергия за периода на закъснението. Предвид мащабите на мрежата, която дружеството оперира (над 1 000 км.) и риска от външни ограничителни фактори, които да възпрепятстват възстановяването на топлоподаването в срок, е налице потенциален риск от плащане на неустойки към потребителите.

Съществува риск от условни пасиви свързани с лицензионни ангажименти за периодите до 31 декември 2022 г., който Дружеството определя като нисък. През 2022 г. за Дружеството няма възникнали задължения по чл.39, ал. 1 от Общи условия за продажба на топлинна енергия за битови нужди от Дружеството на клиенти в град София.

34. Категории финансови активи и пасиви

Балансовите стойности на финансовите активи и пасиви на Дружеството могат да бъдат представени в следните категории:

Финансови активи	Пояснение	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Дългови инструменти по амортизирана стойност:			
Търговски вземания	12	237 741	225 055
Други вземания	13	47 402	46 411
Пари и парични еквиваленти	15	3 300	5 489
Капиталови инструменти по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	9	665	665
		289 108	277 620
Финансови пасиви	Пояснение	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност:			
Заеми	18	797 639	897 307
Търговски задължения	19	843 512	567 737
Други задължения	20	42 642	98 764
		1 683 793	1 563 808

Вижте пояснение 4.15 за информацията относно счетоводната политика за всяка категория финансови инструменти. Описание на политиката и целите за управление на риска на Дружеството относно финансовите инструменти е представено в пояснение 35.

35. Рискове, свързани с финансовите инструменти

Цели и политика на ръководството по отношение управление на риска

Дружеството е изложено на различни видове рискове по отношение на финансовите си инструменти. За повече информация относно финансовите активи и пасиви по категории на Дружеството вижте пояснение 34. Най-значимите финансови рискове на които е изложено Дружеството са пазарен риск кредитен риск и ликвиден риск.

Управлението на риска на Дружеството се осъществява от централната администрация на Дружеството в сътрудничество с Управителния съвет. Приоритет на ръководството е да осигури краткосрочните и средно срочни парични потоци като намали излагането си на финансови пазари.

Най-съществените финансови рискове на които е изложено Дружеството са описани по-долу.

35.1. Анализ на пазарния риск

Вследствие на използването на финансови инструменти Дружеството е изложено на пазарен риск и по-конкретно на риск от промени във валутния курс лихвен риск както и риск от промяната на конкретни цени.

35.1.1. Валутен риск

По-голямата част от сделките на Дружеството се осъществяват в български лева. Чуждестранните трансакции на Дружеството, деноминирани главно в евро не излагат Дружеството на валутен риск поради фиксирания валутен курс на българския лев към еврото.

35.1.2. Лихвен риск

Политиката на Дружеството е насочена към минимизиране на лихвения риск при дългосрочно финансиране. Затова дългосрочните заеми са обикновено с фиксирани лихвени проценти. Към 31 декември и на двата сравними периода Дружеството е изложено на незначителен риск от промяна на пазарните лихвени проценти по банковите си заеми, които са с променлив лихвен процент, поради минималните изменения на базовия индекс. Всички други финансови активи и пасиви на Дружеството са с фиксирани лихвени проценти.

35.1.3. Други ценови рискове

Чувствителността на Дружеството към ценови риск във връзка с участието му ЗАД ОЗК Застраховане АД и Общинска банка АД не би могла да бъде надеждно определена поради непредвидими обстоятелства, които биха могли да настъпят в бъдещето.

Цените на електрическата и на топлинна енергия се утвърждават от Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР) на база информация, предоставена от Топлофикация София ЕАД. Информацията се изготвя в съответствие с изискванията на Наредбата за регулиране на цените на топлинната енергия и включва разходите свързани с дейностите, за които Дружеството притежава лицензия.

В таблиците по-долу са посочени цените на топлинната енергия и преференциални цени на електрическа енергия, действащи от 01.01.2022 г. до 31.12.2023 г. Действащите цени през 2023 г. са утвърдени с Решения на КЕВР № Ц-18 в сила от 01.07.2022 г. и Ц-12 в сила от 01.07.2023 г.

Цени (лв./МВтч без ДДС), в сила от:	Решение Ц-18 01.07.2022	Решение Ц-12 01.07.2023
Преференциална цена на ел. енергия	1 213.28	955.92
Топлинна енергия	137.86	137.93
Топлинна енергия – асоциации	133.06	133.79

Действащите продажни цени на електрическата и топлинна енергия през 2022 г. са както следва:

Цени (лв./МВтч без ДДС), в сила от:	Решение Ц-26 01.07.2021	Решение Ц-18 01.07.2022
Преференциална цена на ел. енергия	286.23	1 213.28
Топлинна енергия	98.48	137.86
Топлинна енергия – асоциации	95.52	133.06

35.2. Анализ на кредитния риск

Кредитният риск представлява рискът даден контрагент да не заплати задължението си към Дружеството. Дружеството е изложена на този риск във връзка с различни финансови инструменти като напр. при възникване на вземания от клиенти депозирани на средства и други.

Излагането на Дружеството на кредитен риск е ограничено до размера на балансовата стойност на финансовите активи признати в края на отчетния период както е посочено по-долу:

	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Групи финансови активи – балансови стойности:		
Дългови инструменти по амортизирана стойност		
Търговски вземания	237 741	225 055
Други вземания	47 402	46 411
Пари и парични еквиваленти	3 300	5 489
Финансови активи по справедлива стойност през друг	665	665
всеобхватен доход		
Балансова стойност	289 108	277 620

Дружеството редовно следи за изпълнението на задълженията на свои клиенти и други контрагенти установени индивидуално или на групи и използва тази информация за контрол на кредитния риск. Политика на Дружеството е да извършва транзакции само с контрагенти с добър кредитен рейтинг. Ръководството на Дружеството счита че всички гореспоменати финансови активи които не са били обезценявани или са с настъпил падеж през представените отчетни периоди са финансови активи с висока кредитна оценка.

Дружеството не е предоставяло финансовите си активи като обезпечение по други сделки, с изключение на описаните в пояснение 18.

По отношение на търговските и други вземания Дружеството не е изложено на значителен кредитен риск към нито един отделен контрагент или към група от контрагенти които имат сходни характеристики. Търговските вземания се състоят от голям брой клиенти в различни индустрии и една географска област. На базата на исторически показатели ръководството счита че кредитната оценка на търговски вземания които не са с изтекъл падеж е добра.

Кредитният риск относно пари и парични еквиваленти се счита за несъществен тъй като контрагентите са банки с добра репутация и висока външна оценка на кредитния рейтинг.

Към датата на финансовия отчет някои от търговските и други вземания са с изтекъл срок на плащане като за тях и всички останали финансови вземания в приложен модел за изчисляване на очакваните кредитни загуби съгласно МСФО 9.

Вземанията се отписват, когато няма разумно очакване и възможност за възстановяване на средства от тях. Неизвършването на плащания в рамките на давностния срок и невъзможност на Дружеството да договори алтернативно споразумение за плащане или наличие на други съпътстващи обстоятелства, се считат за индикатори за липса на разумно очакване за възстановяване като допълнително се извършва и индивидуален анализ на обстоятелствата и се вземат предвид законови и други основания за отписване на вземането, без да се прави преценка само на база брой дни просрочие.

Обезценката на съдебните вземания е изчислена при прилагане на детайлизиран модел на сегментиране по отношение на съдебните вземания при извеждане на очаквана кредитна загуба на сегментирани съдебни вземания на база историческа събираемост за последните 10 години.

Съдебни вземания	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Процент на събираемост	1.01 % - 19.57%	1.07 % - 18.45%
Съдебни и присъдени вземания, брутна балансова стойност	291 938	281 188
Обезценка	(244 791)	(234 950)
Съдебни и присъдени вземания, нетна стойност	47 147	46 238

Дружеството прилага опростения модел на МСФО 9 за признаване на очакваните кредитни загуби за целия срок на актива за всички търговски вземания тъй като те нямат съществен финансов компонент.

При определянето на размера на очакваните кредитни загуби търговските вземания са оценени на колективна основа тъй като притежават сходни характеристики на кредитния риск. Те са групирани според броя на изминалите изтеклите дни.

Въз основа на посочената информация очакваните кредитни загуби за търговски вземания към 31 декември 2023 г. и 31 декември 2022 г. може да бъде представена както следва:

2023	Търговски вземания по дни просрочие							Общо
	Без дни просрочие	От 1 до 30 дни	От 31 до 60 дни	От 61 до 90 дни	От 91 до 180 дни	Над 180 дни до 3 години	Над 3 години	
Процент на очаквани загуби								
Битови абонати	3.18%	3.36%	3.50%	3.61%	3.81%	3.99%	96.46% - 100 %	
Небитови абонати	3.82%	4.58%	4.82%	4.94%	5.15%	5.43%	95.63% - 100 %	
Брутна стойност на вземанията (в хил. лв.)	73 771	-	20 480	6 093	35 993	32 049	205 393	341 730
Очаквани кредитни загуби (в хил. лв.)	(2 472)	-	(756)	(244)	(1 398)	(1 378)	(6 228)	(103 989)
2022	Търговски вземания по дни просрочие							Общо
	Без дни просрочие	От 1 до 30 дни	От 31 до 60 дни	От 61 до 90 дни	От 91 до 180 дни	Над 180 дни до 3 години	Над 3 години	
Процент на очаквани загуби								
Битови абонати	1.72%	1.95%	2.07%	2.18%	2.38%	2.51%	95.46% - 100 %	
Небитови абонати	0.57%	0.86%	0.96%	0.98%	1.01%	1.10%	95.46% - 100 %	
Брутна стойност на вземанията (в хил. лв.)	55 822	(216)	19 561	6 079	27 292	32 001	190 182	330 721
Очаквани кредитни загуби (в хил. лв.)	(791)	-	(376)	(112)	(638)	(714)	(103 035)	(105 666)

35.3. Анализ на ликвидния риск

Ликвидният риск представлява рискът Дружеството да не може да погаси своите задължения. Дружеството посреща нуждите си от ликвидни средства като внимателно следи плащанията по погасителните планове на дългосрочните финансови задължения както и входящите и изходящи парични потоци възникващи в хода на оперативната дейност. Нуждите от ликвидни средства се следят за различни времеви периоди - ежедневно и ежеседмично както и на базата на 30-дневни прогнози. Нуждите от ликвидни средства в дългосрочен план - за периоди от 180 и 360 дни се определят месечно. Нуждите от парични средства се сравняват със заемите на разположение за да бъдат установени излишъци или дефицити. Този анализ определя дали заемите на разположение ще са достатъчни за да покрият нуждите на Дружеството за периода.

Дружеството държи пари в брой и по банкови сметки за да посреща ликвидните си нужди за периоди до 30 дни. Средства за дългосрочните ликвидни нужди се осигуряват чрез заеми в съответния размер.

Към 31 декември 2023 г. падежите на договорните задължения на Дружеството (съдържащи лихвени плащания където е приложимо) са обобщени както следва:

31 декември 2023 г.	Текущи		Нетекущи	
	До 6 месеца	Между 6 и 12 месеца	От 1 до 5 години	Над 5 години
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Заеми	124 877	51 270	421 306	200 186
Търговски и други задължения	843 512	-	-	-
Други задължения	42 642	-	-	-
Общо	1 011 031	51 270	421 306	200 186

В предходния отчетен период падежите на договорните задължения на Дружеството са обобщени както следва:

31 декември 2022 г.	Текущи		Нетекущи	
	До 6 месеца	Между 6 и 12 месеца	От 1 до 5 години	Над 5 години
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Заеми	134 986	64 771	452 759	379 189
Търговски и други задължения	567 737	-	-	-
Други задължения	98 764	-	-	-
Общо	801 487	64 771	452 759	379 189

В предходния отчетен период падежите на договорните задължения на Дружеството са обобщени както следва:

Стойностите оповестени в този анализ на падежите на задълженията представляват недисконтираните парични потоци по договорите които могат да се различават от балансовите стойности на задълженията към отчетната дата.

Финансовите активи като средство за управление на ликвидния риск

При оценяването и управлението на ликвидния риск Дружеството отчита очакваните парични потоци от финансови инструменти по-специално наличните парични средства и търговски вземания. Наличните парични ресурси и търговски вземания не надвишават текущите нужди от изходящ паричен поток. Съгласно сключените договори всички парични потоци от търговски и други вземания са дължими в срок до един месец.

36. Политика и процедури за управление на капитала

Целите на Дружеството във връзка с управление на капитала са:

- да осигури способността на Дружеството да продължи да съществува като действащо предприятие; и
- да осигури адекватна рентабилност за собствениците като определя цената на продуктите и услугите си в съответствие с нивото на риска.

Дружеството наблюдава капитала на базата на коефициент на задлъжнялост представляващ съотношението на нетен дълг към общия капитал.

Дружеството определя коригирания капитал на основата на балансовата стойност на собствения капитал и субординирания дълг представени в отчета за финансовото състояние.

Субординираният дълг включва необезпечените заеми или такива които са със следващи по ред ипотека или залог върху имуществото на Дружеството.

Нетният дълг включва сумата на заемите намалена с балансовата стойност на парите и паричните еквиваленти. Общият капитал представлява сумата от коригирания капитал и нетния дълг. Целта на Дружеството е да поддържа коефициента на задлъжнялост в разумни граници.

Капиталът за представените отчетни периоди може да бъде анализиран както следва:

	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Собствен капитал	552 899	535 110
+Субординиран дълг	797 639	886 718
Коригиран капитал	1 350 538	1 421 828
Заеми	797 639	897 307
- Пари и парични еквиваленти	(3 300)	(5 489)
Нетен дълг	794 339	891 818
Общо капитал (коригиран капитал + нетен дълг)	2 144 877	2 313 646
Коефициент на задлъжнялост (нетен дълг/общо капитал)	37%	39%

Изменението на коефициента на задлъжнялост през 2023 г. се дължи главно спад на дълга и собствения капитал.

Дружеството управлява структурата на капитала и прави необходимите корекции в съответствие с промените в икономическата обстановка и рисковите характеристики на съответните активи. За да поддържа или коригира капиталовата структура Дружеството може да върне капитал на едноличния акционер, да емитира нови акции или да продаде активи за да намали задълженията си, при съблюдаване и спазване на законовите изисквания в тази връзка.

Дружеството не е променяло целите, политиките и процесите за управление на капитала през представените отчетни периоди.

37. Събития след края на отчетния период

Не са възникнали коригиращи събития или значителни некоригиращи събития между датата на финансовия отчет и датата на оторизирането му за издаване с изключение на оповестените по-долу събития, които са в две основно направления:

Ключова динамика в цените на природния газ, утвърдени от КЕВР:

- На 1 януари 2024 г. КЕВР окончателно утвърди цената на природния газ за м. януари в размер на 77.60 лв./МВтч. Утвърдената цена е по-ниска с 11.3% спрямо предходния месец. Въпреки намалението регулираната остава значително по-висока спрямо борсови цени на синьото гориво на международните борси основно в резултат на включените в микса количества от газовото хранилище в Чирен, които бяха нагнетени на рекордно високите цени през 2022 г.
- На 1 февруари 2024 г. КЕВР утвърди цената на природния газ за м. февруари в размер на 71.08 лв./МВтч. Утвърдената цена е по-ниска с 8.4% спрямо предходния месец. Регулаторът публикува информация, че общото прогнозно количество за вътрешния пазар е осигурено от три различни източника за доставка. В ценовия микс за м. февруари е включено цялото договорено количество азерски природен газ, доставян по интерконектора „България - Гърция“ /IGB/, съгласно действащия дългосрочен договор с Азербайджан. Тези количества покриват 42.03 % от потреблението за месеца и имат определящо значение за постигането на благоприятни цени на синьото гориво.
- На 1 март 2024 г. КЕВР утвърди цената на природния газ за март в размер на 57.59 лв./МВтч. Утвърдената цена е по-ниска с 19% спрямо тази за февруари. Регулаторът публикува информация, че общото прогнозно количество за вътрешния пазар е осигурено от три различни източника за доставка. В ценовия микс за м. март е включено цялото договорено количество азерски природен газ, доставян по интерконектора „България - Гърция“ /IGB/, съгласно действащия дългосрочен договор с Азербайджан. Тези количества покриват 43.08 % от потреблението за месеца и допринасят за постигането на благоприятни цени на синьото гориво.

Правителствени мерки във връзка с уреждане на взаимоотношения в сектор Енергетика.

- На 27 март 2024 г. е взето Решение на Министерски съвет № 210 за приемане на мерки и уреждане на взаимоотношения в сектор Енергетика. С Постановлението се одобряват промени по бюджета на Министерството на енергетиката за 2024 г. за допълнителни плащания до 1.6 млрд. лв. Целта на предоставянето на средствата е придобиването на вземания на БЕХ ЕАД и Булгаргаз ЕАД от Дружеството по реда и до размера, съгласно чл. 108 от Закона за държавния бюджет на Република България.
- С писмо с Рег. инд. П-4896/3 април 2024 г. БЕХ ЕАД информира Дружеството, че предвидените средства, с които се погасяват вземания на БЕХ ЕАД и Булгаргаз ЕАД от Дружеството са постъпили по сметката на холдинга.
- С писмо П-4894/3 април 2024 г. БЕХ ЕАД уведомява Дружеството, че е сключил договор с Министерство на енергетиката за придобиване на вземания, с който са прехвърлени възмездно вземания от Дружеството в размер на 797 639 хил. лв., а в последващо писмо от 9 април 2024 г. се предвижда прекратяване на Тристранното споразумение между Дружеството, Булгаргаз ЕАД и БЕХ ЕАД.
- На 12 април 2024 г. Министерски съвет прие Решение №279, с което нарежда на Министъра на енергетиката в срок до 15 април 2024 г. да прекрати сключените в изпълнение на Решение № 210 на Министерския съвет договори за придобиване на вземанията между Министерство на енергетиката, БЕХ ЕАД и Булгаргаз ЕАД, като енергийните дружества следва да възстановят получените в изпълнението суми.
- На 17 април 2024 г. в Дружеството постъпва писмо с Рег. инд. П-5506/17.04.2024 г., в което БЕХ ЕАД уведомява Дружеството, Фонд СЕС и Булгаргаз ЕАД, че с оглед отмяната на Решение №210 на Министерски съвет, тристранното споразумение следва да продължи своето действие.

38. Одобрение на финансовия отчет

Финансовият отчет към 31 декември 2023 г. (включително сравнителната информация) е утвърден за издаване от Управителния съвет на 29 април 2024 г.